

Naš tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV. / ŠTEVILKA 35

CELOVEC, DNE 29. AVGUSTA 1963

CENA 2.— ŠILINGA

Mizarstvo

HERMAN KUSCHEJ

PLIBERK — BLEIBURG

Koschatstraße 1

Izvršuje vsa mizarstva dela v polno zadovoljstvo svojih naročnikov.

Politična preusmeritev v OeVP?

Zvezni kancler republike dr. Alfons Gorbach je pred nedavnim presenetil avstrijsko javnost z izjavo, da bo ob priliki občnega zbora prve vladne stranke, ki bo dne 19. in 20. septembra v Celovcu, oddal svoj mandat kot predsednik in najvišji predstavnik Avstrijske ljudske stranke. Za tistega, ki je pazljivo zasledoval notranji politični razvoj Avstrije od lanskoletnih parlamentarnih volitev (18. novembra) naprej, ta vest pravzaprav nikakor ni bila senzacija. Saj je kancler pri pogajanjih za novo vladno po novembrskih volitvah po mnenju mnogih iz njegovih lastnih vrst pokazal preveč elastičnosti in premalo odločnosti in doslednosti.

Gorbach sam je utemeljil svoje že prej pred inozemskimi časniki najavljeno postopanje s tem, da hoče oddati odgovorno politično delo v mlajše roke. Zvezni kancler bo dopolnil 2. septembra t. l. 65. leto svoje starosti.

Socialistična korespondenca je takoj nato v ostrih besedah zavrnila to odločitev, češ da zvezni kancler, ki ni hkrati tudi najvišji predstavnik stranke, ne more govoriti v imenu stranke in bi zaradi tega bil brez možnosti močnih ukrepov. Da ostane Gorbach vsaj še do vigredi zvezni kancler, je skoraj gotovo, ker bi zahteval tak odstop razpust in novo formacijo vlade in na kaki vladni krizi ravno v tem trenutku politične nesigurnosti nihče ni zainteresiran.

Raznovrstne so domneve o tem, kako se bo imenoval novi predsednik Avstrijske ljudske stranke. Žurnalistični krogi premikajo naslednike, ki pridejo v poštev, na šahovski deski avstrijske notranje politike. S temi važnimi vprašanji pa se bo gotovo bavil tudi pripravljalni odbor za občni zbor, ki se bo 31. avgusta sestal pod predsedstvom ministra za obrambo dr. Schleinzera. Nadalje so v tem odboru še predsedniki vseh treh zvez, in sicer Wagner (namesto bolnega Raaba), dr. Maleta in Wallner, deželna glavarja ing. Figl in Lechner ter generalni sekretar dr. Withalm. Vse tri zveze bodo imele na podlagi ustroja stranke pri tej važni odločitvi močno besedo.

Očitna je postala v zadnjih mesecih (predvsem po za mnoge nezadovoljivih vladnih pogajanjih) cepitev politikov OeVP v dva tabora. Eni, tako imenovani reformisti (ker nameravajo preusmeriti notranje lice svoje stranke) težijo predvsem za preoblikovanjem politične prizadevnosti in za bolj ostrim nastopanjem nasproti socializmu. W. Daim, znani vodja dunajskega inštituta za politično psihologijo, našteva še nekaj drugih, za reformiste značilnih podrobnosti. Kot eksponent te skupine velja bivši finančni minister dr. Klaus, ki si je s svojim odstopom kot finančni minister pridobil mnogo simpatij in mnogo nasprotstev.

Slišijo se tudi imena dr. Schleinzera, ki je več ali manj neopredeljen glede cepitve v taboru OeVP in katerega politična zmožnost je znana, ime ministra za poljedelstvo ing. Hartmanna, ki pa, kakor je poudaril pred nedavnim, sam odklanja svojo izvolitev, ime prosvetnega ministra dr. Drimmla in še nekaj drugih.

Eno je gotovo: občni zbor prve vladne stranke bo moral določiti — tako ali tako — novo obliko politične moči, ki nosi prej ko slej težo odgovornosti v državi. Privesti bo moral zdravo gledanje na nujno potrebno sodelovanje s socialisti v interesu mirnega in uspešnega gospodarskega razvoja. Zmaga naj treznost v presojanju za vse državljane usodnih dejstev.

Dr. Gorbach ima za seboj težko dobo poslovanja, podvojeno težko, ker je pred njim zavzela to funkcijo tako profilirana osebnost, kot je bil kancler ing. Raab. Figl in Raab, oba predhodnika Gorbacha, sta pred-

Spor Moskva-Peking se veča

Na Zahodu so mnenja o resničnosti tega spora deljena

Med Moskvo in rdečo Kitajsko že nekaj časa sem vre. Svetovna javnost je o tem sporu začela dobivati natančnejše vesti zlasti od konca junija naprej, ko je šel sovjetski predsednik Hruščev v vzhodni Berlin ob priliki 70-letnice vzhodnonemškega predsednika Ulbrichta.

V vzhodnem Berlinu so nanj že čakali vodje vzhodnosatelitskih držav razen Romunije in Albanije. Hruščev si je tedaj skušal na skupni konferenci zagotoviti varen hrbet v Vzhodni Evropi. S svojimi zvestimi sateliti je razpravljajal o enotni črti strategije, ki naj jo uporabljajo proti rdeči Kitajski in njenim pristašem.

Neuspela konferenca med Moskvo in Pekingom

Nekaj dni nato, 5. julija, se je pričela v Moskvi konferenca med vrhovnim vodstvom sovjetske in kitajske KP. Ta naj bi nekako poravnala ali vsaj omilila globok ideološki spor med obema, kar pa se, kot je znano, ni posrečilo. Kajti že med konferenco samo je Peking objavil dolg, silovit napad na Hruščeva in na njegov način vodstva komunizma. Napad so ponatisnili tudi v Albaniji in Romuniji, dočim so ga druge satelitske države zamolčale. V omenjenem napadu očita Mao Tse-tung Hruščevu, da je v ZSSR in med sateliti uvedel nov osebni kult, ki je hujši od Stalinovega. Nadalje napada Mao Tse-tung Hruščeva zaradi njegove politike tako zvanega mirnega sožitja z Zahodom.

Glede novoustanovljenih držav v Afriki in Aziji zagovarja kitajski rdeči diktator izvedbo nasilnih revolucij, ravno tako tudi v Latinski Ameriki, „sicer se služi imperialističnemu Pentagonu (Washington). Vsakdo, ki misli, da je revolucijo možno izpeljati le takrat, kadar ji je uspeh popolnoma zagotovljen, ni več revolucionar!“

Ta spor se je še poglobil sredi avgusta, ko je pekinški Radio objavil nov silovit napad na Moskvo, v katerem poudarja, da je Sovjetska zveza odpovedala Kitajski „prekrbo atomske bombe in tehničnih podatkov za njeno izdelovanje“. Nadalje je Peking očital Sovjetom, da so odpovedali sovjetsko-kitajsko pogodbo iz leta 1957 o „so-

delovanju v obrambni tehniki“, in sicer 20. junija 1959, torej prav v dneh, ko je Hruščev odhajal v ZDA na razgovore s tedanjim predsednikom ZDA Eisenhowerjem. „Hruščev je prinesel Eisenhowerju v ZDA najlepše darilo, ki si ga more želeči imperialist,“ je cinično izjavil radijski govornik.

Moskva: Peking naj raje boli skrbi za narod!

Na vse te napade seveda tudi Moskva ni molčala in je ravno tako ostro in silovito odgovorila. Tako je sovjetsko KP-glasilo „Pravda“ objavilo članek, v katerem dokazuje upravičenost sovjetske odpovedi atomske pogodbe s Kitajsko, istočasno pa napada Peking, da je „prelomil z ostalimi borbami za mir, ko noče podpisati protiatomske pogodbe, sklenjene med ZDA, Anglijo in ZSSR“.

Nadalje očita Kitajski, da je z orožjem napadla nevtrarno Indijo in da se je na ta način postavila v isto vrsto z bojaželjnimi imperialisti. Obenem ji svetuje, naj se za izboljšanje gospodarstva in prehrane vsaj toliko zanima, kot se za vojsko in atomsko oboroževanje, ker kitajski narod je že dovolj trpel in še vedno trpi veliko pomanjkanje bodisi v prehrani kakor tudi glede drugih nujnih potrebščin.

Zahod še dvomi

Na zahodu vse te besedne bitke in izbruhe sovražstva med Moskvo in Pekingom pozorno opazujejo in gledajo z različnimi občutki. V nobeni zahodni prestolnici si doslej še niso mogli ustvariti popolnoma jasne slike, kaj se pravzaprav skriva za tem sporom, in tudi ne, kam ta zadeva meri ter kakšen cilj zasleduje. Nekateri še vedno dvomijo, da bi bil spor resničen in ga primerjajo sporu med Titom in Stalinom leta 1948. Tito je ostal zvest komunist; Stalin je medtem umrl in s Hruščevom Tito nima težav. Zato je tudi ena njegovih srčnih želj, da bi sedaj ob obisku Hruščeva v Jugoslaviji dobil od njega častno zagotovilo, da Sovjetska zveza ne bo nikoli več popustila nasproti Kitajski in privolila v napade sedanjega jugoslovanskega režima, kot se je to zgodilo še celo leta 1961.

Pred padcem vlade v Južnem Vietnamu

Na drugem mestu poročamo o težavnem in zamotanem političnem položaju v Južnem Vietnamu v zvezi s sporom med budisti in vlado Ngo Dinh Diem-a.

Po najnovejših poročilih izgleda, da bo oblast prevzel Ngo Dinh Nhu, brat sedanjega predsednika vlade, čigar slike so v zadnjih dneh odstranili z vseh javnih zgradb.

Te dni je nastopil svoje službeno mesto novoimenovani poslanik ZDA Henry Cabot Lodge. Ob priliki predaje svojih poverilnic predsedniku Diemu je izročil menda tudi

časno oddala mandat strankinega predsednika. Pojavljajo pa se tudi glasovi, ki pozivajo odstop sedanjega kanclerja z mesta šefa stranke kot beg v ospredje, v večjo možnost soočanja o osebnih zadevah dne 19. in 20. septembra v Celovcu.

Nikakor ugodno za pozitiven odmev tega strankinega sestanka pa je, da zapadnonemška CSU-CDU namerava odposlati kot delegata bivšega zelo napadanega obrambnega ministra in sedanjega CSU-predsednika Bavarske Franza Josefa Strauša, ki je ravno zdaj, ko je šlo za pristop Bonna k atomskemu sporazumu, kot močan nasprotnik igral povsem žalostno vlogo.

osebno pismo predsednika Kennedyja, namenjeno Diemu.

Medtem so baje zaprli tudi bivšega zunanjega ministra Vu Van Mau-a, ki je odstopil v znak protesta proti vladnim ukrepom glede budistov. V političnih krogih so mnenja, da bodo odstopili tudi nekateri drugi člani vlade, med njimi tudi ministrski podpredsednik Nguyen No Tho.

Nemiri v Srednji Ameriki

Po poročilu kubanskega radia v Havani so baje nasprotniki Fidel Castra nedavno z dveh ladij obstreljevali neko tovarno na Kubi. To je menda že tretji večji „sovražni“ napad v teku 72 ur. V tovarni je bilo povzročene precej škode. Kot za ostale napade dela Fidel Castra tudi za tega odgovorno vlado ZDA, češ da ona te akcije podpira.

Dan prej pa so letala Fidel Castrovih nasprotnikov bombardirala rafinerije nafte ob obali Kube.

Tudi v srednjeameriški državi Haiti je zopet začelo vreti. Prišlo je do spopadov med četami diktatorja Duvalierja in gverilskimi skupinami pod vodstvom bivšega haitskega generalštabnega poveljnika Candave.

OBJAVA

Na državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence bodo v ponedeljek, dne 9. septembra 1963, ponavljalni izpiti. Vsi prizadeti se zberejo ob osmi uri.

V torek, dne 10. septembra, bodo sprejemni izpiti. Začetek ob osmi uri. Prijave so možne vsak četrtek od 8. do 10. ure v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Direktion des Bundesrealgymnasiums und Gymnasiums für Slowenen, Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.

V sredo, dne 11. septembra bo v času od 14. do 16. ure vpisovanje za vse razrede.

V četrtek, dne 12. septembra, bo ob deveti uri v cerkvi novega bogoslovja začetna služba božja in ob 13.10 prvi redni pouk.

Ravnateljstvo

„Mali koncil“ v Fuldi

Pretekli ponedeljek se je zbralo v zahodnonemškem mestu Fulda nad 50 nadškofov, škofov in glavnih redovnih predstavnikov iz Avstrije, Zahodne Nemčije, nemškogovorečega dela Švice, skandinavskih dežel, Francije, Belgije in Nizozemske, dočim škofje iz Vzhodne Nemčije niso dobili dovoljenja za potovanje v Fuldo.

Na tem sestanku so razpravljali o čim bolj enotnem njihovem nastopu ob priliki drugega zasedanja II. vatikanskega koncila letošnjo jesen. Razprave vodita kölnski kardinal Josef Frings in nizozemski kardinal Bernhard Jaalfrink (Utrecht).

Nova norveška vlada

Norveška je dobila konservativno vlado manjšine, ki naj nadomesti socialistično vlado s predsednikom Gerhardsenom, katerra je prejšnji teden zaradi izglasovane ji nezaupnice morala odstopiti.

Ministrski predsednik je postal vodja konservativne skupine John Lyng. Razen njega so še štirje konservativci, štirje zastopniki Agrarne stranke in trije iz Krščanske ljudske stranke. Mesto zunanjega ministra je prevzel 69-letni Erling Wikkborg, član krščanske ljudske stranke. Novo vlado je ta terek potrdil norveški kralj.

Pomanjkanje mesa v Bolgariji

Po poročilih glasila bolgarske komunistične stranke „Rabotničesko delo“ je nastalo v zadnjem času veliko pomanjkanje mesa v Bolgariji.

Kot vzrok temu nedostatku navaja list neizpolnitev dolžnih dobav klavne živine od proizvajalcev v prvih letošnjih 6 mesecih. Tako so na primer v pokrajini Buhin potrošniki dobili v prvi polovici letošnjega leta le 120 ton mesa namesto predpisanih in predvidenih 205(!). List zahteva, da je treba zadevo preiskati in „temeljito kaznovati vse osebe, ki so odgovorne za netočno izpolnitev načrta dobave mesa“.

- K R A T K E V E S T I -

● Rdeča Kitajska bo verjetno še v teku tega leta izvedla svoj prvi atomski poizkus: tega mnenja so strokovnjaki v ZDA; kakšen bo na to odmev v svetu, pa se še ne ve.

● Poljske komunistične oblasti so nedavno znova pokazale svoj pravi obraz z novim sovražnim zadržanjem zlasti proti katoliški Cerkvi. Kardinal Višinski je v svoji pridigi na praznik Marijinega vnebovzeta v največji božjepotni cerkvi pri Mariji Čenstohovski odločno nastopil v obrambo pravic Cerkve in katoličanov ter poveljeval vernost in odločnost romarjev, ki so vkljub preganjanju in oviram prišli k Mariji Čenstohovski.

Politični teden

Po svetu . . .

23 LET SO VLADALI . . .

V državah Severne Evrope že desetletja vladajo socialisti. Znano je, da se je skandinavski socializem razvil v povsem svojsko obliko in je resnično znal ustvariti precejšnje blagostanje v tamošnjih državah. Tako je tudi na Norveškem zaporedoma kar celih 23 let bila vlada v socialističnih rokah. Temu pa je bilo konec zadnji petek, ko je prešla vlada predsednika Gerhardsena pri glasovanju nezaupnico.

Do padca vlade po skoraj četrstoletnem vladanju je prišlo ob priliki debate o varnostnih napravah v državnih pregovornikih, ki so bile v zanemarjenem stanju, kar je povzročilo že več smrtnih nesreč. Opozicijskim strankam, ki so izglasovale nezaupnico vladi, so se v parlamentu pridružili še najradikalnejši „ljudski socialisti“.

V par dneh je bila imenovana nova vlada, sestavljena iz dosedanjih opozicijskih strank desnice in sredine. Konservativci so dobili mandat za sestavo vlade, največ novih ministrov je poleg konservativcev še iz krščanske ljudske stranke. Socialisti pa bodo ostali v opoziciji.

ČISTKE V ALŽIRU

Življenje v Alžiru se je po sklenitvi sporazuma med Francijo in alžirsko osvobodilno vojsko kar hitro normaliziralo, čeprav je kazalo, da bo v deželi prelile še mnogo krvi, preden bo mir. Predsednik Ben Bella, ki je imel ob nastopu močno opozicijo, je znal v državi ohraniti red in normaliziral življenje, čeprav se je mlada država morala boriti s številnimi začetnimi težavami.

Toda kljub navideznemu miru v državi ni bilo vse rožnato. Tihi boj med posameznimi strujami je podtalno tlel naprej, dokler ni prišlo do odkritih nasprotovanj med najvišjimi predstavniki države in najožjimi sodelavci v času osvobodilnega boja. Zlasti močna opozicijska skupina proti predsedniku vlade Ben Belli se je zbirala okrog zaslužnega prvoboritelja Alžirske fronte in v novi državi predsednika parlamenta Ferhat Abbasa, katerega je prejšnji teden dal Ben Bella aretirati. Obdolžil ga je kot sovražnika naroda in države in nasprotnika osvoboditve ter narodnega izdajalca. Vse to je povzročilo zaskrbljenost v državi in v mednarodnem svetu, kajti to dejanje Ben Belle označujejo kot diktatorski akt, ki kaže, da grozi deželi diktatura. Trdijo, da si je hotel Ben Bella na ta način zagotoviti zmago, ko bo ljudstvo dne 8. septembra v plebiscitu odločalo o novi ustavi, katero je pripravil Ben Bella po svoji precej diktatorski zamisli.

JUGOSLAVIJA V GOSPODARSKEM PRECEPU

Sovjetski predsednik Nikita Hruščev se v teh dneh mudi na „delovnih počitnicah“ v Jugoslaviji. V Beogradu in na Brionih sta se pri zaprtih vratih razgovarjala Hruščev in Tito, v prostem času pa si oba voditelja ogledujeta, kaj je v Jugoslaviji zgradil komunistični režim. Čeprav je še pred nekaj leti padalo mnogo trdih besed na račun jugoslovanske komunistične linije, je tokrat vse drugače: Hruščev prav nič ne štedi s pohvalami.

Sedanji obisk sovjetskega predsednika vlade mnogim na Zapadu ni prav nič po godu, a tudi Titu bo otežkočil dosedanje prakso sedenja na dveh stolih. Vsakomur je namreč jasno, da pomeni obisk Hruščeva pri Titu nov poskus tesnejše povezave jugoslovanske partije s sovjetskim blokom. Zdi se, da je Moskva pripravljena na popuščanje v ideološkem pogledu in bi rada privabila Jugoslavijo predvsem v ožje gospodarsko sodelovanje in povezavo. Po prelomu s Kominformom leta 1948 se je jugoslovansko gospodarstvo zlasti s pomočjo združenih držav Sev. Amerike izdatno izboljšalo in preusmerilo na Zapad. Dočim je leta 1948 jugoslovanska zunanja trgovina beležila nad 50% trgovine z Vzhodom, je lanske leto bilo odpadlo okrog 50% zunanje trgovine na Zapad in le 25% na Vzhod. Po novih pogodbah, ki jih je Jugoslavija zadnji čas sklenila s državami komunističnega bloka, pa izgleda, da se bo trgovanje z Vzhodom precej dvignilo.

Toda Hruščev hoče po mnenju opazovalcev še več. Sovjeti so sprti s Kitajci vse bolj zaradi gospodarskih ekspanzionističnih teženj kot pa zaradi ideoloških razlik. Gre

obema za trg med mladimi narodi Azije in Afrike. In prav tukaj bi Hruščev najbolj potreboval Tita, ki uživa med temi narodi velik ugled. Po njem bi rad prišel do teh mladih narodov in jim „pomagal iz njihove zaostalosti“ s podporami, katerih ne zmore sam Tito.

Razume se, da na eni strani mika jugoslovanske gospodarstvenike, da bi ugriznili v to jabolko, saj bi s tem bilo pomagano skupni komunistični stvari, a na drugi strani se ljubosumno boje za politično in gospodarsko neodvisnost. Tudi se jim zdi škoda za učinkovite dolarje, ki bi utegnili splahniti ob preveliki ljubezni z bratci z Vzhoda.

KRŠČANSKA DEMOKRACIJA V ITALIJI

Kot je znano, so v italijanski večinski stranki že dalj časa notranje polemike o

. . . in pri nas v Avstriji

GORBACH BO ODPSTOPI

V nekem intervjuju je zvezni kancler dr. Gorbach prejšnji teden napovedal, da bo v teku enega meseca odložil vodstvo Ljudske stranke. To je celo med visokimi funkcionarji stranke povzročilo veliko presenečenje, čeprav obstaja v avstrijski Ljudski stranki že dalj časa nesoglasje med konzervativno skupino dr. Gorbacha in reformativci, med katerimi je najvidnejši bivši finančni minister dr. Klaus. V nadaljnjih izjavah je dr. Gorbach potrdil resničnost svoje izjave in je kot vzrok tudi povedal, da je s predsedništvom vlade toliko zaposlen, da ne zmore še nadalje voditi odgovorno službo strankinega šefa.

V dnevih 19. in 20. septembra bo v Celovcu 9. zvezni kongres Ljudske stranke, na katerem bodo volili novega predsednika stranke. Ta kongres bi že moral biti v februarju, a je bil zaradi tedanjih težav ob sestavi vlade prestavljen na junij, nato pa končno na konec septembra.

Poznavalci razmer v stranki pa že napovedujejo, da bo dr. Gorbach v doglednem času odložil tudi kanclersko čast in zato že mnogo ugibajo, kdo bo njegov naslednik. Med kandidati naštevajo poleg dr. Klause, ki ima največ izglede, še tudi ministra za kmetijstvo dipl. ing. Hartmanna, prosvetnega ministra dr. Drimmla in celo ministra za obrambo dr. Schleinzlerja. Ker pa je dr. Schleinzler predsednik „političnega odbora“, ki ima nalogo imenovati strankinega šefa, je to njemu v oviro, kajti sebe imenovati je nekaj neprijetnega. Ing. Hartmann je pa že dal vedeti, da odklanja vsako povišanje.

Tudi socialisti so nevoljni ob tej napovedi, kajti z dr. Gorbachom so kljub hudim krizam še vedno našli kompromisno reši-

vprišanje obnovitve sredinsko-levičarske vlade. V tej stranki je močna desnica, katero vodi nekdanji ministrski predsednik Scelba in je odločno proti vsaki povezavi s socialisti, dočim Fanfani-Moro-va skupina zagovarja odklonitev na levo in sodelovanje z Nennijevimi socialisti. Zadnji čas pa je prišlo do precejšnjih nasprotij med Fanfanijem in tajnikom stranke Morom, ki prav odločno zahteva od socialistov, da popolnoma prekinajo s komunisti, dočim je eks-ministrski predsednik Fanfani bil mnogo bolj popustljiv.

Zdelo se je, da stoji stranka pred novo razcepitvijo, a s kompromisom je bila kriza že enkrat premagana. Določeno je bilo, da bo posebna komisija postavila smernice za bodoča pogajanja s socialisti v jeseni. Za resolucijo so glasovali tudi Fanfanijevi pristaši in tudi desničarji. Tako se zdi, da se italijanska krščanska demokracija ni dala zapeljati v rdeče vode, kar bi pomenilo grob za demokracijo vobče na Apeninskem polotoku.

KRUH BO DRAŽJI

Končno je le uspelo mešani komisiji za določanje cen živinskih potrebščin, da je prišlo do sporazuma o cenah kruha in moke. Tako je bilo prejšnji četrtek določeno na konferenci, pri kateri so sodelovali zastopniki notranjega, finančnega in trgovskega ministrstva ter pooblaščenki kmetijske zbornice in mlinarske ter pekovske obrti, da bodo od 1. septembra naprej veljale sledeče cene: kg kruha v hlebu 4.50, kruh v štruci od 97 dkg 4.70, moka za kuho kg 5.— in zdrob kg 5.30 šil.

S povišanjem cene moki je v tesni zvezi tudi povišek plač mlinarske industrije, katere bodo verjetno začeli izplačevati po že dogovorjenih poviških prav tako s 1. septembrom. Ostane pa še odprto vprašanje cen ostalih izdelkov moke, kot so žemlje, boljši kruh in pecivo, ki so neposredno odvisni od cene moke.

AVSTRIJSKI KOMUNISTI ZA MOSKVO

Med Pekingom in Moskvo se že bije boj za zaveznike med komunističnimi strankami sveta. Pri tem so postavljene komunistične stranke v veliko zadrego, kajti danes predstavlja Kitajska najmočnejšo komunistično silo sveta. Celotno malopomembna avstrijska komunistična stranka je bila postavljena pred kratkim pred to odločitev prejšnji teden, ko je centralni komite na Dunaju obsodil kitajsko linijo in se popolnoma priključil Moskvi.

Nemiri v Južnem Vietnamu

Že od srede maja letošnjega leta se v Južnem Vietnamu množi nezadovoljstvo in nemiri proti predsedniku Ngo Dinh Diemu, ki je katoličan in odločen protikomunist. Zadnje tedne pa dogodki v tej južno-azijski deželi vzbujajo veliko pozornost vsega sveta in tudi sodbe o politiki vietnamske vlade so različne.

Predvsem ne smemo pozabiti, da je pred leti bila v Vietnamu huda komunistična revolucija po vzoru vseh poveljnih revolucij v svetu. Do miru je prišlo, ko so deželo razdelili in severni del prepustili komunistom, južni del pa je prevzela antikomunistična vlada po demokracičnem vzorcu. Zato je še podtalno vedno bila močna komunistična dejavnost, ki je po znani taktiki vsako pomanjkljivost izrabila za svojo propagando.

V Južnem Vietnamu je okrog 14 milijonov prebivalcev; med njimi je 20 odstotkov katoličanov, ki predstavljajo najbolj izobražen del. Ostalih 80 odstotkov pa je razdeljenih v razne budistične ločine in poganške vere. Zelo veliko jih je častilcev duhov prednikov, ki z budizmom nimajo nič skupnega. Nad milijon privrženecv šteje tudi verstvo, ki je nekaka zmes vzhodnih in zapadnih filozofskih nauk, čez tri milijone je častilcev „duhov narave“ in blizu en milijon je mohamedancev. Med budističnimi strujami pa je „Budistična zveza“ najbolj delavna ter je predsedniku Diemu najbolj nasprotna.

Poročila poznavalcev razmer v Južnem Vietnamu zatrjujejo odločno, da tam ni nikakega verskega preganjanja. Do prvih nasprotij je prišlo, ko je vlada izdala odlok,

ki dovoljuje izobešanje verskih zastav samo skupno z državno zastavo. To je veljalo za vse veroizpovedi, tudi za katoličane. Na dan Budovega rojstva, 8. maja, se je zbralo tritisoč budistov pred glavno pagodo v Saigonu in so hoteli zasedati radijsko postajo. Prišlo je po ukazu budističnega poveljnika policije do nemirov, pri čemer je bomba, ki je padla od neznanega kje, ubila dva budista. Tako je prišlo do ostrah nasprotij in budisti, ki so hujskani od podtalnega komunističnega gibanja, so zahtevali odstop predsednika Diema. Tako bi bila odstranjena najtrdnjša ovira, ki preprečuje komunistom uspešnejši vdor na jug.

Politična trdnost Diemovega režima temelji na ogromni večini južnovietnamskega ljudstva, ki živi raztreseno po provincah in je že okušalo bridkosti komunistične revolucije. V mestu Saigonu pa je le okrog 700.000 ljudi, med katerimi se rekrutirajo Diemovi nasprotniki. Največja napaka Diemovega režima je v tem, da je omejil vso oblast na nekaj svojih najzvestejših, kar mu je odtujilo zlasti inteligenco.

Zadnje dni prihajajo vedno bolj vznemirjajoča poročila iz Saigona. Samomori budističnih svečnikov, demonstracije budističnih množic in demonstracije študentov vedno bolj vznemirjajo tudi zapadni svet. Zato so opozorili papež, škofje in Washington, da naj Diem pazi, da v teh notranjepolitičnih težavah ne bo kršil pravic drugovercev. To pa je zelo težko, kajti za upravičenimi zahtevami se spretno skrivajo komunistični interesi in, ko vlada udari enega, je istočasno prizadet tudi drugi.

SLOVENC

doma in po svetu

Četvorčki v Mariboru

Veliko zanimanje je vzbudilo rojstvo štirih otrok četvorčkov v Mariboru. Mlada 23-letna Ana Atelšek je 3. avgusta porodila v mariborski porodnišnici kar štiri deklice, katerim so dali ime Anika, Irena, Danijela in Branka. Anin mož je komaj 21-letni študent pedagoške visoke šole. Z ženo stanujeta v skromni sobi, kamor sta sprejela tudi svoje četvorčke. Srečnim in zaskrbljenim staršem so usmiljena srca poslala že mnogo daril in podpor. Male deklice pa so vse prav zdrave in čvrste.

Ciril-Metodova proslava na Prevaljah

Po vsej Sloveniji so nedeljo za nedeljo slovesnosti v čast 1100-letnice sv. Cirila in Metoda v okviru cerkvenih proslav. Na praznik Marijinega vnebovzeta, 15. avgusta, je bila podobna slovesnost na Prevaljah onstran meje. Namenjena je bila kot dekanijska proslava, pri kateri so sodelovali verniki iz vseh župnij prevaljske dekanije pod vodstvom č. g. dekana Močilnika. Pri cerkveni slovesnosti je pel sveto mašo po bizantinskem obredu pater Koren SJ iz Rima, ki se je prav ta čas mudil na obisku pri sorodnikih v Sloveniji. Pater Koren je nad 20 let v vodstvu Vzhodnega zavoda — Ruscium — v Rimu, kjer se vzgajajo duhovniki za vzhodno liturgijo in študirajo vprašanja pravoslavlja vobče.

Na proslavi je bilo zbranega mnogo ljudstva iz Mežiške doline in dravogradske okolice. Vzhodna liturgija je na vernike napravila globok vtis.

Tudi v ZDA proslave sv. Cirila in Metoda

Kakor so po Evropi med slovanskimi narodi letos proslave na čast sv. Cirila in Metoda, tako tudi v ZDA, kjer prebivajo naseljenci vseh slovanskih narodov, teh proslav ne manjka. Tako so v Clevelandu sestavili poseben odbor, ki naj v okviru 6. katoliškega dneva pripravi večjo proslavo. To se je zgodilo 7. julija ob sodelovanju vseh slovenskih organizacij v mestu.

Za ta namen so pripravili tudi posebno knjižico z življenjepisom svetih bratov. Te knjižice so razdelili med vernike in posebej še med šolsko mladino, ki je tako dobila v roke lep opis delovanja svetih bratov med Slovani.

Tudi v New Yorku je bila konec junija podobna slovesnost. V katedrali sv. Patricija je bila slovesna sv. maša in slavnostni govor, katerega je imel v slovaškem jeziku škof Andrej Grutka iz Gray (Indiana). V odboru za to cerkveno slavo so bili poleg Slovakov tudi Moravani, Slovenci, Hrvati in Rutenci bizantinskega obreda. Slovence je zastopal v odboru p. Richard Rogan, O. F. M., župnik cerkve sv. Cirila na Osmi cesti v New Yorku.

Slikar Ferdo Mayer v Beljaku

Pred enim tednom je bila otvorjena umetniška razstava Slovence prof. Ferda Mayerja v Paracelsus-dvorani v beljaški mestni hiši. Razstavo smo videli že v Celovcu, vrh tega pa je v Mariboru rojeni umetnik že pred tremi leti razstavljal v Beljaku.

Beljaški referent za kulturo Ing. Carl Maas je med številnimi častnimi gosti pozdravil tudi novega generalnega konzula Petroviča ter mestnega svetnika dr. Rogatscha, ki je v otvoritvenem nagovoru predstavil umetnika in njegova dela.

Razstavo, ki je četrta in zadnja tega leta v Beljaku, lahko obiščete še do 2. septembra.

Spomenik Slavku Ostercu

Glasbenemu pedagogu in skladatelju Slavku Ostercu so 26. maja t. l. odkrili spomenik pred njegovo rojstno hišo v Veržuju pri Ljutomeru. Dne 25. maja so v Zadržnem domu v Veržuju odprli spominsko sobo z rastavo Osterčevih glasbenih del. Bila je tudi glasbena prireditev, na kateri sta pela Osterčeve skladbe Zlata Gašperšič-Ognjanović in Dragiša Ognjanović, spremljal ju je Osterčev učenec Pavel Šivic.

Levstikove nagrade

Letošnje Levstikove nagrade so dobili: Lojze Krakar za izvirno otroško pesniško zbirko „Sonce v knjižgi“, slikar Milan Bizovičar za ilustracijo knjige Lojzeta Kovačiča „Zgodbe iz mesta Rič Rač“ in slikarka Cita Potokar za ilustracijo knjige Branka Jurca „Lizike za vse“, Nagrado za poljudno znanstveno delo je dobil dr. Miha Likar, avtor trilogije „Virus“, „Bakterije“ in „Glivice“.

Člani akademije znanosti

Dopisni člani Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu so postali: prof. medicinske fakultete v Ljubljani dr. Bogdan Breclj, prof. fakultete za arhitekturo v Ljubljani arh. Edo Ravnikar in akademski slikar Božidar Jakac.

10-letnica šole v Collinwoodu

Slovenska šola v Collinwoodu v Clevelandu letos praznuje 10-letnico ustanovitve. Ustanovljena je bila pod geslom: „Vsega se bodo lahko naši otroci v Ameriki naučili, samo našega materinega jezika jih moramo mi sami naučiti.“

Simfonija slovenske besede

V nedeljo, 11. avgusta 1963, so imeli Slovenci v Buenos Airesu v Argentini prireditve, na katero so lahko ponosni. Je bil to zopet nastop gojencev Rožmanovega zavoda v Adroguéju v počastitev 1100-letnice prihoda svetih bratov Cirila in Metoda med Slovane.

Ob napovedani uri se je zavesa na odru odgrnila. V dvoranu so se razlili akordi glasbe. Med njo je napovedovalec zbrane mu občinstvu v dvorani naznanil namen prireditve, ki bo simfonija, koncert slovenske besede gojencev Rožmanovega zavoda ob 1100-letnici prihoda svetih bratov. Nato se je začela zgrinjati na oder zavodska mladina. Od najmanjših do najstarejših v zadnjih letnikih kolegijev. Pa ne samo ti, tudi bivši gojenci so se jim pridružili. Vseh je bilo nad 40. Vidimo, da je med vsemi gojenci Rožmanovega zavoda tesna notranja povezanost, da se vsi čutijo resnično za družino doma, ki ga je slovenski izseljenški mladini pripravil škof Rožman.

Fantje v narodnih nošah so zavzeli svoja mesta na odru kot mogočen zbor, ki je zatem v poldrugo uro trajajočem programu prikazal zgodbo slovenskega naroda, kot jo pričajo: „Tema, Krst, Dunaj, Naši zakladi, Naše srce, Vojska, Golgota, Upanje“. To so oznake najvažnejših razdobij v zgodovini življenja slovenskega naroda od nase litve na sedanjih slovenskih tleh pa do najnovejših dni. Ponazorjeni so bili z recitacijo najlepših tekstov, kar jih za navedena razdobja premore slovenska književnost. Niti ena beseda ni bila dodana od koga drugega. Samo to je bilo podano, samo to govorjeno, zapeto, kar je zapisano v glagolskem očenašu, Celovškem rokopisu, narodni pesmi, ali kar so zapisali Janez Svetokriški, France Prešeren, Valentin Vodnik, Anton M. Slomšek, Josip Jurčič, Franc Levstik, Josip Stritar, Ivan Cankar, Rudolf Maister, Vojanov, Ivan Pregelj, Oton Zupančič in France Balantič.

Tema je bila v Naši zgodbi oznaka za pogansko dobo Slovencev. Prikazana je bila z recitacijo Prešernovega uvoda v Krst pri Savici.

Krst. „Z vzhoda je posijala luč, Ciril in Metod“. S temi besedami se začenja novo razdobje v življenju Slovencev, v veri v enega samega Boga, v Boga ljubezni. Pojasnjevali so jo Prešernovi nesmrtni verzi, zatem pa glagolski očenaš, deset blagrov v staroslovenskem jeziku ter vera iz Celovškega rokopisa.

Mogočni zbor slovenske mladine je nato izpovedal: „Tu se začenja Naša zgodba: pri besedi Cirilovi in Metodovi, pri besedi o Bogu, zadnjem namenu stvari, pri besedi o pravicah vseh narodov, pri besedi o besedi sami in njeni moči. Naša zgodba je odtod zgodba vere v Boga, zgodba boja za življenje, zgodba besede in nje rasti.“

Turki. Njihove vpadne v slovensko zemljo, ropanje, morije in požiganje slovenskih naselij sta prikazali Stritarjeva pesem Turki na Slevici in beseda globoke zahvale Janeza Svetokriškega.

Dunaj. Njegova nadutost je dobila živ prikaz z narodno pesmijo Pegam in Lamberger ter v močni Levstikovi besedi, ki jo je položil v usta Martinu Krpanu ob njegovem slovesu iz Dunaja, ko je avstrijskemu vladarju in njegovim dvorjanom vrgel v obraz besede slovenske zavesti: „Dunaja ni bilo meni treba, mene pa Dunaju.“

Naši zakladi. Čudovita rast in bogastvo slovenske besede sta dobili potrdilo v Jurčičevi besedi, ki jo je govoril Deseti brat, v Pregljevi himni slovenski besedi, v Vodnikovih popevkih in pesmih ter zdravicah Antona M. Slomška, večno lepi Prešernovi Zdravici, visoki pesmi bratstva vseh narodov na svetu in njihovega mirnega sožitja v bratski slogi, Cankarjevi veličastni izpovedi vere v slovenski narod, v večno živi narodni o zelenem Juriju, Maistrovi Za slovo je sonce reklo, prelepi narodni o svetih Treh kraljih ter Zupančičevi pretresljivi Svetotrikriljevski.

Naše srce. Preroška beseda škofa Antona Bonaventura Jegliča Slovincem s celjskega fantovskega tabora: „Naš čas je veslik, ker dela veliko hudobijo. Ne bojmo se, če grozi razdejaje, napovedano v skrivnem razodetju... Satan ima svojo fronto, pa ima tudi Kristus svojo fronto.“

Vojska. Grobovi tulijo... Kdor je poslušal nedeljsko zborni recitacijo te Zupančičeve pesmi, je ne bo nikdar pozabil. Ob tuljenju grobov nas je resnično prevzemala groza nad nesrečo, ki se je zgrinjala nad slovenskim narodom.

(Konec prihodnjič)

Beneški Slovenci

Ob stoletnici rojstva pisatelja msgr. dr. Ivana Trinka

Če česa, je nas Slovencev lahko sram tega, da smo beneške Slovence tako slabo poznali, kot da bi ne bili organski del slovenske narodne skupnosti. Slabo smo jih poznali mi, ki smo rasti še v stari Avstriji, še manj jih pozna mladina, ki je šla kot otrok v svet. Beneška Slovenija ni bila sa-

Msgr. Ivan Trinka, voditelj in buditelj Beneških Slovencev

mo naša pastorka, temveč je sploh poznali nismo. Ni bila samo izgubljena za nas, temveč je sploh več pogrešali nismo. Ni bila od centralne Slovenije ločena samo z eno mejo po letu 1922, temveč še z ono prej iz leta 1866, ko so se v prvem slovenskem plebiscitu beneški Slovenci z enim samim glasom proti odločili za Italijo. Ostala je za dvema železnima zavesama.

Pa je bila slavna njena zgodovina, ne samo zato, ker so z njo šli Slovenci najdlje od

Franč Grivec:

„Sveti Ciril in Metod“

V knjigarnah je v prodaji knjiga pred kratkim umrlega prelata Franca Grivca: „Slovanska blagovestnika sv. Ciril in Metod“, ki jo je letos izdala Mohorjeva družba v Celju.

Prof. Grivca je Mohorjeva družba naprosila, da naj zanjo priredi slovensko izdajo svoje nemške knjige o slovanskih blagovestnikih (Konstantin und Method, Wiesbaden 1960), ali pa dopolni slovensko knjigo „Slovanska apostola“, ki je izšla že leta 1927 in je bila prevedena v nemški, češki in poljski jezik. Prof. Grivec se je odločil, da napiše novo knjigo, ki naj bi obsegala predelano važnejšo vsebino njegovih knjig in razprav o tem predmetu, z novjšimi dopolnili in dodatki. „Knjiga naj bi bila“, ka-

vseh Slovanov „Za soncem v Italijo“ že v 7. stoletju, ampak je tudi vse odslej ohranila svoje narodne meje skoraj nepremaknjene. Res da je nekaj slovenskih vasi nekoč segalo še onstran Tagliamenta, v glavnem so se ohranili na liniji lombardskega zidu in „ogrske ceste“, to je v gorah v brdih nad Furlansko ravnino. Čedad je bil meja med Italijo in Slovenijo. Leta 1483 je pisal beneški zgodovinar Martin Sanuto: „et fuera di la porta de Cividà è una aqua chiamata el Rosimian, vale Naxion, la qual, ut dicitur, parte la Italia da la Schiavanja; ergo in fino a la fin del'Italia son stado.“ (Itinerario.) Če je Dante postavil ob obali meje Italije na Kvarner, jih je na suhem Sanuti v Čedad. To je slavno mesto, ki je bilo v prvih stoletjih našega krščanstva slavna romarska pot, ki je hranila in še hrani tako imenovani „čedadski spomenik“, rokopiisni evangelij, ki so ga pripisovali sv. Marku. Vanj so v 9. stoletju zapisali svoja imena taki romarji, kakor sta bila velikomoravski kneza Rastislav, (ki je poklical na Moravsko sveta brata), pa Svetopolk, hrvatska Trpimir in Braslav, bolgarski kralj Boris Mihael, in oba zadnja slovenska kneza Pribina in Kocelj. Vsi ti so sodobniki sv. apostolov. Tako je po tej strani Čedad, glavno mesto slovenske Beneške Slovenije, tesno povezano z letošnjimi cirilmetodij-skimi slovesnostmi.

Od tam je prihajal zadnjih osemdeset let tihi glas poeta, slikarja, glasbenika, znanstvenika, modroslovca, bogoslovca in narodnega voditelja msgr. Trinka, ki je bil tako skoraj stoletje živa inkarnacija duše teh beneških Slovencev. Trinkova pesem in delo, pa Bevkov Kaplan Čedermak sta govorila Slovincem o tem delu naroda, ki je izkazoval gotovo našo največjo življenjsko moč. In ob stoletnici Trinkovega rojstva (1863, umrl 1. 1954) bo posvečen 5. kulturni večer Slovenske kulturne akcije v Argentini zgodovini Beneške Slovenije.

kor sam pravi v uvodu, „kolikor mogoče poljudna in primerna za slovensko občinstvo.“

Knjiga, lepo tiskana in vezana, ima skoraj 250 strani. Okrašena je z lepimi slikami in bo s svojo vsebino razveselila še tako zahtevnega bralca.

Knjigo vsem zelo priporočamo, ker bodo po njej spoznali, kako resnične so besede, ki jih je prof. Grivec zapisal v zaključnem poglavju:

„Sveta slovanska blagovestnika sta si s svojim nesmrtnim delom postavila neminljiv spomenik, trajnejši kakor bron in svetlejši kakor marmor.“

Ustanovitelji drugih narodnih književnih jezikov so postavili le podlago za razvoj na-

rodnih književnosti. Konstantin — Ciril pa je s sodelovanjem svojega brata slovanski književni jezik in slog tako popolnoma izoblikoval, da se je staroslovenska zapisana beseda že v prvem desetletju povzpela na tako višino, kakršno so druge narodne književnosti dosegale šele po stoletnem razvoju. Staroslovenski književni jezik je še danes nenadomestljiva podlaga slovanskega in važen predmet mednarodnega jezikoslovja.

Versko in prosvetno delo slovanskih blagovestnikov... zbuja občudovanje zgodovinarjev in jezikoslovcev.

Občudovanje je toliko večje, ker slovanska blagovestnika in ustanovitelja slovanske književnosti nista bila Slovani, marveč Grki. V tem se razodeva požrtvovalnost in mednarodna vesoljnost genialnih posrednikov med grškim, slovanskim in latinskim svetom, med vzhodnim in zahodnim krščanstvom.

Sveta solunska brata sta edinstvena predstavnik krščanske vesoljnosti, glasnika mednarodnega človečanskega bratstva in človečanskih pravic.“

„DRUŠTVO ZA OBRAMBO PRAVIC LITERARNIH ZAMORCEV“

Čudno zveni ta naslov, kajne, a je resničen. To društvo je bilo pred nekaj leti ustanovljeno v Parizu.

Kot „literarne zamorce“ označujejo brezimne pisatelje, ki pišejo po naročilu drugih, pogosto tudi zelo znanih književnikov. Ti se potem postavljajo z delom neznancev ter zanj včasih prejema celo zveneče nagrade. Ker pa so te usluge sorazmerno slabo plačevali, zato so ti „zamorci“ ustanovili svoj sindikat v obrambo svojih pravic.

K temu velja pripomniti še, da je začetnik tega združnega načina literarnega ustvarjanja bil sam sloviti Aleksander Dumas starejši, saj je polovico njegovih romanov po njegovih navodilih spisal nekdo drug.

DVE ANEKDOTI

Avstrijski humoristični pisatelj Roda Roda je nekoč stavil, da bo v novem „Kürschnerjevem biografskem leksikonu“ njegovo ime na prvem mestu. Ko je novi literarni leksikon izšel, je dejansko bilo na prvem mestu pisano: Aaba Aaba, glej Roda Roda.

Njegovi prijatelji so bili presenečeni, humorist je pa pripomnil:

„Da dobim stavo, sem napisal nekaj zgodb pod psevdonimom „Aaba Aaba!““

Ruski pesnik Puškin je nekoč sedel v gledališču poleg dveh mladih moških, ki sta venomer ploskala nepomembni igralki Asenkovi. Ker je ostal Puškin docela ravnodušen, je eden od njiju pripomnil, da je sosed pač idiot, ker se ne navdušuje nad igro Asenkove.

Puškin je odvrnil: „Gospóda, imenovala sta me idiota in jaz bi vama lahko zdaj prisolil zaušnico. A če bi to storil, bi Asenkova še nazadnje mislila, da p l ó s k a m njej!“

pripadala več vzhodnemu bloku. Treba je sožitja, saj smo prišli v čase sožitja.

Zvečer sem se podal še enkrat v čenstohovsko baziliko, posebno pred oltar milostne podobe tako imenovane črne Matere božje. Potem pa sem moral kar hiteti na postajo. Res z žalostjo v srcu sem se odpeljal iz tega lepega kraja. V vlaku sem se spoznal z nekim poljskim duhovnikom, ki se je iz Varšave vozil v Rim. Bil je doktor bogoslovja in vodja nekega semenišča. Napravljen je bil po duhovniško in poljski graničarji so ga vljudno pozdravili, mnogo bolj kot naši avstrijski. Spet smo se vozili preko češko-moravske dežele in pri Bratislavi prišli na avstrijsko mejo.

Prvič v svojem življenju sem bil na Poljskem in v Čenstohovi. Reči moram, da sem odnesel najlepše vtise. Tako me tudi to sedaj veže poleg družinskih čustev na poljsko zemljo. Naj hodijo drugi na morje ali v druge kraje, jaz se mislim spet podati ob priložnosti na Poljsko!

Vsem Slovincem v mojem rodnom kraju priporočam, da naj — če jim bo nanesla priložnost in jim bo mogoče — radi obiščejo sami ali v kakšni skupini lepe poljske kraje okoli Čenstohove, tega velikega romarskega kraja. Prišli bodo v gostoljubne in bratske kraje, v katerih se bodo počutili kot med svojim narodom. Sprejeti bodo kot bratje Slovani in med Poljaki in Slovenci se bodo spletle še nove tesne prijateljske vezi.

K o n e c

Moje romanje v Čenstohovo

(Bralcem „Našega tednika“ popisuje dr. Ingomar Heyer)

In kakšno je nemško mišljenje danes? Zgodovino znajo učiti, a iz zgodovine se ničesar ne naučiti. Namesto da bi priznali — le redki so taki —, kaj so zagrešili nad poljskim narodom, dopuščajo, da se spet organizirajo skupine tako imenovanih „izgnanih iz domovine“, ki zahtevajo nekako povračilo. Po nekaterih časopisih kar javno pozivajo na boj za zasedbo izgubljenih krajev, a ne mislijo na to, da so oni začeli vojno in da so jo izgubili.

Neki Poljak mi je rekel, da Nemci ostanejo Nemci, naj živijo pod rdečo demokratično republiko ali pa pod zapadno zvezno državo. Nekateri časopisi pisarijo, da je meja na Odri in Nisi komunistična tvorba. Drži, da jo je potegnil Stalin, toda vsi Poljaki, naj bodo komunisti ali ne, bodo z z vso silo branili to svojo starodavno mejo. To povedo vsi poljski krogi, s komer koli se srečajo.

Za Nemce preostaneta torej le dve možnosti. Prva je ta, da bi Nemci poizkusili s silo te nekdane poljske kraje, ki so bili vrnjeni Poljakom, osvojiti in s tem začeti tretjo svetovno vojno. To bi pomenilo popolno uničenje tudi nemškega ljudstva. Kjer je danes Nemčija, bi po koncu take vojne ostala ogromna puščava brez ljudi. Druga možnost pa je, da Nemci trezno pre-

sodijo današnji položaj in se spoprijaznijo s Poljaki, priznajo svoje napake in pogoške v preteklosti v odnosih do slovanskega ljudstva, ki ga je vendar toliko na vzhodu Evrope. Priznajo naj upravičene zahteve poljskega naroda in si ga pridobe za prijateljskega sosedu. Če so se znali pobotati Francozi in Nemci, zakaj se ne bi pobotali tudi Nemci in Poljaki!

Prišli smo v čase sožitja

Nedavno so naredili neki tako zvani „landsmanshaft“ iz bivših vzhodnih krajev zborovanje, na katerem je spregovoril tudi nemški kardinal Frings. Pametno je povedal, da so sedaj v teh predelih rojeni že mnogi Poljaki, ki bodo te kraje z vso pravico smatrali za svoje rojstne kraje in svojo domovino. Dalje je rekel, da se je treba vprašati, če je pravilno s silo mnoge ljudi, ki so se vživeli v zapadnonemške kraje, preseliti nazaj v kraje onstran Odre in Nise. Če človek tako razmišlja te probleme, je vendar jasno, da je zbujanje na revanžo kratkovidno in noro. Sedanja Poljska je prisiljena, da se naslanja na Sovjetsko zvezo kot čuvarja poljskih zahodnih mej. Če bi pa Zapad, posebno Nemčija, priznala nedotakljivost mej sedanje Poljske, bi Poljska ne

PODGORJE V ROŽU

(Mala Gospojnica — 8. spet.)

Mala Gospojnica (8. septembra), ki je letos na nedeljo, je drugi veliki romarski dan pri Devici Mariji v Podgorjah. Na predvečer bo blagoslov in spovedovanje. Od sedmih zvečer do sedmih jutraj bo nočno češčenje.

Za ta praznik nas bo obiskal č. g. p. Jakob Vučina, katerega se zlasti naši tretjeredniki radi spominjajo. P. Jakob bo spovedoval v soboto zvečer, dokler bo potrebno, in tudi na praznik. Gotovo bodo tretjeredniki radi porabili prilžnost, da ga pridejo pozdravit.

Na praznik bodo svete maše ob 7., 8., 9., 10. in 11. uri. Popoldne ob 2. uri bodo pete litanije.

Pri Kapelici bo sveta maša na praznik (t. j. nedeljo) ob 10. uri dopoldne.

TEČAJ ZA KONSERVIRANJE

priredita obe slovenski gospodinjki šoli šolskih sester — v St. Rupertu pri Velikovu in v St. Jakobu v Rožu — v dneh od 12. septembra dopoldne do 14. septembra t. l.

Ker se bodo na tečaju obravnavali sodobni načini konzerviranja, bo vsakemu dekletu, predvsem pa absolventkam, tečaj gotovo pripomogel k strokovni izpolnitvi kuharskega znanja.

Na veselo svidenje vabijo

šolske sestre.

NAŠI MLADINI!

Ob priliki gostovanja tržaške in goriške mladine po Koroškem se bomo srečali s svojimi rojaki iz Primorske v nedeljo, dne 1. sept. 1963 ob pol dveh popoldne pri Sv. Katarini nad Smihelom.

Mladina od blizu in daleč iskreno vabljen!

Koroška dijaška zveza

PODGORJE V ROŽU

(Naši romarji v Padovo)

Vsak teden dobivamo „Naš tednik - Kroniko“ in se že naprej veselimo naših domačih novic. Tako smo iz njega tudi zvedeli, da bo romanje na Sv. Višarje — Padovo — Benetke pod vodstvom č. g. Cvetka iz Medgorja.

Zato se je naš vsakoletni voditelj g. Marko Agad nemudoma potrudil in naprosil našega č. g. msgr. dr. Hornböcka, naj oznani o tem lepem romanju. Hitro se nas je zbralo kar 17 oseb, iz St. Jakoba pa se je prijavilo sedem oseb.

V zadnji številki smo brali o tem lepem romanju, vendar se ne dajo dovolj dobro popisati vsi prekrasni vtisi in doživetja, ki smo jih bili deležni. V prvi vrsti moramo biti hvaležni č. g. Cvetku za njegovo spretno vodstvo na vsej poti, ravnotako ne smemo pozabiti pevcev z Radiš, ki so tako lepo prepevali. Vrnili smo se domov zdravi in polni milosti in lepih vtisov.

Ze na poti domov smo naprosili g. Agada, naj ne pozabi na to, da bi drugo leto spet kam poromali. Kmalu po tem romanju nas je presenetil s tem, da je organiziral romanje v manjšem obsegu v Marijino Selo (Mariazell), kamor je hotel še letos poromati s svojim ljubljanim vnukom Tonijem, ki študira na Plešivcu. — Iskrena hvala!

ŽIHPOLE

(Razne novice)

Na nedeljo presv. Srca Jezusovega je bilo pri nas slovesno prvo sv. obhajilo naših malih. K obhajilni mizi je prvič pristopilo 15 otrok, 10 deklic in 5 fantov. Drugače je bilo vse nemško, le Hribernikova Marinka je sama zapela slovensko pesem „Bodi pozdravljen, najlepši moj dan“ lepo in pogumno. Po maši so bili vsi povabljeni v župnišče, kjer so jih dobro pogostili.

Tudi pri nas smo slovesno sprejeli luč iz Jeruzalema in jo nesli na naše domove; v nekaterih hišah jo še zdaj imajo, v cerkvi tudi še gori pri vsaki sv. maši.

V nedeljo, 4. t. m., sta bila v naši cerkvi dva krsta: pri mizarskem mojstru Hriberniku so dobili petega otroka in sicer krsta; krstili so ga na ime Francišek. Drugi krst pa je bil iz Celovca: v družini Hanzija in Vilme Lesjak so tudi dobili petega otroka, tudi fanta; dali so mu ime Martin. Želimo jima, da bi bila zdrava in pridna in staršem in Bogu v veselje.

Konec junija so obiskali našo cerkev romarji iz Gradišanske. Tukaj so imeli sv. mašo in pridigo.

Zdaj je naša cerkev ponoči lepo razsvetljena, da se vidi daleč tja po Rožu.

Ob 25-letnici smrti g. župnika Vinka Poljanca

Na južni strani škocijanskega stolpa so trije duhovniški grobovi in nagrobni spomeniki: grob župnika Antona Mikulšiča — Goričana po rodu —, grob kaplana Antona Kuteja, ki je v februarju leta 1941 umrl v Dachau, bil tam sežgan in čigar pepel je bil pokopan v Škocijanu, ter grob župnika Vinka Poljanca, ki je umrl v Škocijanu 25. avgusta 1938, na isti dan, kakor pred 30 leti njegov prednik Anton Mikulšič.

25 let je torej minilo, odkar je umrl na posledicah nasilnega zapora za časa udara Hitlerjevega nacizma v Avstrijo g. župnik Vinko Poljanec, korenjak po postavi in po značaju. Starejši izmed bralcev se bodo še spominjali veličastnega pogreba. Okoli 100 duhovnikov in bogoslovcev — tiha demonstracija za tedanji čas — je šlo pred krsto v sprevedu. Neustrašene in izklesane besede je govoril rajnemu profesor dr. Vinko Zwitter, združeni zbori pa so zapeli našo pesem „Njav čez izaro“.

Kaj je bil vzrok smrti tako močnega in zdravega moža? Župnijska kronika hrani akt orožništva in celovskega sodišča, ki trdi — seveda brez prič(!), da je gospod župnik „gewerbemäßig“ spravljaj denar čez mejo. To laž so morali najti njegovi sovražniki, da so mogli utemeljiti njegov zapor, iz katerega je prinesel svojo smrtno bolezen.

Ob 25-letnici njegove prezgodnje, po tuji krivdi povzročene smrti, stoji pred nami mož-duhovnik, ki je prinesel veselje in zanimivosti v duhovniške kroge pri konferencah v Dobrli vesi ali pri Čebuarju v Goselni vesi.

Ob 25-letnici svoje smrti stoji pred nami mož-kmet, ki je dajal v nešteti kmetijskih

zborovanjih našim kmetom pobude, nasvete in pomoč v času, ko „Landeskulturrat“ in Deželna kmetijska zbornica še nista dovolj pomagala našim slovenskim kmetom in je gmožna pomoč iz Celovca tekla bolj v severne kraje dežele. Kako živi in naporni so bili ti govori, polni dovtipov in smeha!

Pred nami stoji mož — deželni poslanec, ki je v svojih govorih širil narodno zavest, ki je pomagal socialno potrebnim družinam, ki je s svojimi dovtipnimi medklci v deželni zbornici spravil v zadrego marsikatero gospodinjstvo, deželne poslance pa k smehu in dobri volji.

Pred nami je mož bolnik-trpin, ki je že pred svojo smrtjo razdal svoje imetje pretežno v dobre namene, ki je vsem sovražnikom odpuščal in sam prosil odpuščanja in ki je še na bolniški postelji s svojo duhovniško roko blagoslavljal vse svoje obiskovalce.

Pred nami stoji mož-narodnjak, ki mu je sedanji čas dal prav, ko se je že pred leti trudil za pravice svojega naroda, ki je bil zaslužjen, odvisen, ponižan. Zahteval je za svoj narod pravico do življenja in enakopravnosti, kar dobiva danes sleherni narod celó že v nerazviti in „nekulturni“ Afriki.

Ob koncu naj navedem še besede, ki jih je zapisal rajni gospod župnik Poljanec v zaporu:

„Iskreno ljubim svojo očetnjo, a ne sovražim nobenega drugega naroda. Izobraženost, bogastvo, moč in slava so pri različnih narodih različne, a vsi imajo srce, ki je pokorno poklicu človeškemu: Ljubi, sočustvuj in pomagaj! Zahvaljujem božjo previdnost za vse, kar mi je naklonila in kar mi še nakloni.“ — o — e

AVTOMOBILISTI, POZOR!

Enosmerne ceste v Celovcu

Zaradi boljše ureditve cestnega prometa je celovski mestni magistrat v zvezi s prometno policijo po temeljitem proučevanju preuredil sistem cestnega prometa v središču mesta. Ta odločba je začela veljati v ponedeljek, 26. avgusta t. l.

Glavna novost nove ureditve prometa je uvedba enosmerne ceste na več cestah, in sicer: Herrengasse v smeri od zahoda proti vzhodu; Pfarrplatz od Theatergasse proti jugu; Goeßgasse od severa proti jugu; prevoz Landhaushof-Sternallee od severa proti jugu; Fleischmarkt od vzhoda proti zahodu; Domgasse od severa proti jugu; del Getreidegasse med Priesterhausgasse in Kardinalplatz od sev. proti jugu; ceste Salmstraße—Burggasse—Neuer Platz—Sternallee—Heiligengeistplatz do Stauderplatz od vzhoda proti zapadu; cestno omrežje Stauderplatz—Pernhartgasse—Paradeisergasse od zahoda proti vzhodu; vzhodna stran Kardinalplatz-a od juga proti severu; Adlergasse od Kardinalplatz do 8.-Mai-straße od sev. proti jugu; 10.-Oktoberstraße med Neuer Platz in Paulitschgasse od sev. proti jugu; Paulitschgasse med Kaufmann-

gasse in Karfreitstraße od zap. proti vzhodu; Karfreitstraße med Paulitschgasse in Neuer Platz od juga proti severu; Kaufmangasse od sev. proti jugu; Lidmanskyygasse od vzhoda proti zap.; Museumgasse od sev. proti jugu.

Tudi glede uvoza z leve strani na drugo cesto so izdane nekatere spremembe. Prepovedano je voziti z leve v sledeče ceste: iz Paulitschgasse v Bahnhofstraße; iz Karfreitstraße v 8.-Mai-Strasse iz južne smeri; iz Museumgasse v Viktringerring; iz Paradeisergasse v Bahnhofstraße iz zahodne smeri.

Ker bodo te prometne določbe precejšnja novost za vozače raznih vozil, zato je vodstvo prometne policije izjavilo, da v začetku ne bo postopala z vso strogostjo v smislu kazenskih določil nove odredbe, temveč, da bo skušala prve dni vozače prevzgojiti in opozarjati na nove določbe. Nobenemu vozaču ne bo škodilo, če si bo gornje prometne novosti večkrat prebral ali pa celo izrezal in si jih shranil v vozilu, da jih ima vedno pri roki.

cela hiša. Po zajtrku pa takoj vsi na delo! Tako je bila navajena kot vzorna gospodinja vse svoje življenje.

Rad bi se bil z njo kaj več pogovoril. Pa je precej gluha. To je pa tudi več ali manj edini starostni pojav, ki ga opažamo na njej. Oči ima še razmeroma dobre, saj je še brez očal pred kratkim šivala in brala! Pač pa so ji začele pešati zadnji čas tudi noge, zato je tudi njena hoja nekako mahdrava. Vsekakor naredi starka vtis dobro ohranjene 70-letne ženske.

Marija Skok se je rodila kot hči Luka Skoka in Marije Kuhar 15. avgusta 1860 pri Šoštarju v Lovankah, tam, kjer ima sedaj začasno svoj obrat mizarski mojster Erčen.

Trinajst let stara, je šla za pastirico h Gracarju v Bukovje, kjer je ostala do približno 20. leta. Nato se je preselila za 2 leti h Komarju v Humče. Kot 22-letno brhko dekle, katere ni užugalo nobeno še tako težko delo, jo najdemo kot dekle pri Kosu v Kazazah. Devet let je služila pri tej hiši

in vsa vas je občudovala njeno pridnost. Tu bi se morala tudi poročiti. Pa jo je fant pustil; kljub temu je s ponosom vzredila svoja 2 otroka. Od Kosa se je Marija Skok kot 30-letna preselila k Pižotniku; njen sin Valentin je od tu šel k svojemu očetu k Tratniku. Ona pa je prevzela službo deklet pri Krepelnu na novi Metlovi. Tudi tu so jo cenili, zato je ostala pri hiši celih 9 ali 10 let.

Kot zvesta in delavna deklet se je nato preselila v Škocijan k Jogru, kjer je gospodinjila za časa mladoletnega Kačnika, sedanjega gospodarja pri Jogru. Ko je ta prevzel gospodarstvo sam, so ravno iskali skrbno gospodinjino pri Ražunu v St. Lovrencu. Naprosili so našo Marijo Skok. Z vso, še danes nepozabljeno požrtvovalnostjo je gospodinjila tudi tu nadaljnjih 10 let, dokler je niso zvabili v znano mlinsko podjetje pri Količu.

Ker je med delom postala že priletna, so jo svojci spravili po tako dolgoletnem službovanju domov, da bi si oddahnila. Pa ji je bilo dolgčas. V brezdelju ni vzdržala. Začela je hoditi v dnino h Kvočniku in drugim sosedom. Toda njej, ki je bila kakor železo za delo, to še ni zadostovalo. Zopet je odšla v službo za par let k Pfavu v Smiklavžu. Tako je poizkusila celo na čedrovski strani.

Za to zvesto in pridno gospodinjino je končno zvedel Luka Močnik v Strpni vesi. Poprosil jo je, če bi mu hotela voditi njegovo kmečko gospodinjstvo. Ugodila mu je in prišla že kot starka — po svoji čilosti in delavnosti pa kakor mladenka k Močniku in tam gospodinjila skoraj do svojega 90. leta.

Po 2. svetovni vojni so jo sorodniki tako rekoč prisilili domov. Sedaj živi pri svojem osamelem sinu Valentinu in mu vodi gospodinjstvo.

To je žena, ki v življenju ni poznala drugega kot delo in vmes molitev; žena, ki je celih 90 let služila z nepojmljivo zvestobo raznim kmetijskim obratom; žena, ki zasluži več kot priznanje, ki zasluži naše občudovanje.

Značilno za to ženo, ki je dosegla izredno starost, je to, da je hodila ves čas svojega službovanja bosa: bosa doma, bosa na polju, bosa na travniku in na vrtu. Nobene mehkužnosti ni poznala. Ljubila je kmečko delo in ga še danes ljubi. Bila je vedno skromna in v službi ni iskala dobička, temveč delo. V delu pa je našla vedno tudi Boga, ki ji je stal v življenju ob strani in jo je pustil dočakati tako visoko starost.

Želimo ji zdravja in še mnogo let!

PODRAVLJE

(30-letnica Slovenske kmečke zveze)

V nedeljo, dne 25. avgusta, je bila v Kmetijski šoli v Podravljah proslava tridesetletnice Slovenske kmečke zveze.

Na sporedu je bil dopoldne najprej jubilejni občni zbor, nato proslava in prosta zabava. Za razvedrilo so igrali „Veseli planšarji“.

LOGA VES OB VRBSKEM JEZERU

(Tuji gostje in naša pesem)

Na večer, dne 14. avgusta, je povabil g. dr. Hecht, lastnik enega prvovrstnih hotelov „Excelsior“ naše pevce pod vodstvom Hanzeja Aichholzerja, da zapoje nekaj naših pesmi njegovim odličnim gostom raznih narodov. Ta naša pesem je gostom zelo ugajala, kar so pokazali z mnogim aplavzom. Poleg naših pesmi so zapeli tudi tri nemške in dalmatinske „Plovi“. Napovedovalec je povedal gostom kratko vsebino pesmi v nemščini, francoščini in angleščini.

To je bil prvi primer, da so bili povabljeni naši pevci v nemški hotel ter da so podali tam našo pesem. Priznanje za to razumevanje gre posestniku hotela gospodu dr. Hecht-u, ki je naše fante povabil še sedaj tudi za drugo leto, naj se pripravijo za cel koncert pri njem.

(Nesreča)

V ponedeljek, dne 19. avgusta, proti večeru se je peljal posestnik, pd. Zlancič, s konjsko vprego po cesti na polje. Ko zavije z desne strani ceste na levo proti njivi, se pripelje v tistem trenutku iz Skofič neki letoviščar iz Bavarskega ter zadene v konjsko vprego. Pri tem so se zlomile ojnice, osebni avto letoviščarja je pa dobil precejšnje poškodbe.

Le sreča je, da avto ni zadel v kmečki voz, na katerem sta sedela poleg posestnika dva otroka. Pri sedanjem velikem avtomobilskem prometu je res potrebno zelo veliko pozornosti.

Stanje svetovnih trgovin do julija 1963

Položaj mednarodnih trgov je miren in več ali manj ustaljen kljub pritisku na notacije, ki izvirajo iz sedanjega poletnega zastoja v poslovanju. V pričakovanju nove letine so se kakor vsako leto cene žita znižale, kar velja tudi za nenavadno visoke cene sladkorja. Pri drugih vrstah osnovnega blaga ni pomembnejših sprememb. MOODY — pokazalec ameriških cen je nazadovol nasproti prejšnjemu mesecu za 3,9 točke na 370 točk ter je samo za eno točko nad lansko ravni. Reuter-indeks cen štirinskega blaga je prav tako neznatno popustil na 466,4 točke, nasproti 468 točk pred enim mesecem. Razlika nasproti lanskemu ravni za 66,5 točke je pa bistveno večja od ameriških indeksnih podatkov.

Skupni evropski trg se dalje izgrajuje. Vključeno je sedaj tudi svinjsko meso, medtem ko se stavlja zakonske predpise za vključitev trgovine z rižem, mlekom in mlečnimi izdelki v skupni trg. Zopet so vzpostavljeni stiki z Veliko Britanijo in podpisana je pogodba za pridružitve 18 afriških držav, bivših francoskih in belgijskih kolonij ter Somalije. Pogodba, veljavna za 5 let, ne vsebuje samo odredbo za knjiženje uvoznih carin, temveč tudi predvideva znatno gospodarsko pomoč.

Ameriška vlada je dovolila, da lahko tudi zasebni izvozniki prodajajo kmetijske presečke za nacionalne valute, ki jih morejo uporabiti pod določenimi pogoji in v določenem roku za uvoz opreme, vendar pod pogojem, da s takimi prodajami ni prizadet izvoz kmetijskih pridelkov za dolarje.

Kmetijski pridelki

Za prihodnje leto računajo, da bodo ameriški farmarji zasejali večje površine pšenice. Kanadska žetev je rekordna, medtem ko pridelek v Evropi ni povsod najboljši. Francija bo pridelala letos manj pšenice, vendar njen izvoz ne bo trpel, ker ima še stare zaloge. Italija in Španija razpolagata samo z malenkostnimi količinami za izvoz. Češkoslovaška je nakupila večje količine ameriške pšenice, Poljska in Kitajska pa kanadsko pšenico. V mednarodni ponudbi je že **koruza** letošnjega pridelka. Kot posledica živahnega izvoznega poslovanja je tendenca cen čvrsta. Največja kupca sta Španija in ZAR.

Mednarodni trg kave je v zastoji, ker pričakujejo sklepe zasedanja Mednarodnega sveta za kavo in Medafriške organizacije za kavo. Brazilski trg kaže začetne znake oživitve. Afriški trgi so neenotni, vendar se opaža povečano povpraševanje po Robusti. Cene kaka rahlo težijo k dvigu. Ponudbe vsebujejo zmerne cene čeprav ni dosti blaga na trgu. Tudi brazilski kakao se je zopet pojavil na trgu. Nazadovanje cen sladkorja ima svoj izvor na londonskem trgu, kjer je zabeležena cena za surovi sladkor 76 £ za tono. Brazilija se je zopet pojavila na trgu, potem ko je rekvirirala vse domače zaloge sladkorja iz prejšnjih sezon. Turčija je prodala večjo količino Argentini.

Pri **rastlinskih maščobah** ni zabeležiti pomembnejših sprememb razen, da so cene za kopro in kokosovo olje nekoliko bolj čvrste. Ameriški poslovni krogi so nezadovoljni z visokimi uvoznimi carinami, ki jih vzdržuje Skupni evropski trg za rastlinske maščobe.

Zahodnoevropski trgi **jaje** izkazujejo rahel, toda stalni porast cen. Zlasti so se dvignile cene na britanskem trgu.

Industrijske surovine

Narašča zanimanje za nabavo ameriškega **bombaža**, čeprav je parlamentarna procedura za sprejetje zakonskih predpisov za trgovino z bombažem šele v teku v predstavnem domu. Na splošno so mednarodni trgi bombaža precej negotovi in nejasni. Kitajska je nabavila bombaž iz Ugande. Volna ima še vedno visoko konjunkturo. Avstralija je v pravkar pretekli sezoni dosegla skoraj za 20% višje cene od lani. Največji kupec volne so še vedno japonske tekstilne tovarne. Zaloge niso velike.

Argentinski izvozni trg **surovih kož** je ustaljen, kar imajo za posledico večje ustaljenosti deviznega tečaja domače valute. Severnoameriški trg je slaboten, medtem ko so se britanske domače kože nekoliko podražile. Več činiteljev govori za to, da bodo cene še nekoliko nazadovale.

Prirodni kavčuk ima negotov trg in napovedi so za sedaj malo ugodne, ker ni trgovskega zanimanja. Poslovanje se omejuje predvsem na oddaljene termine za slabše vrste šid-kavčuka.

Izvozna konjunktura za mehki žagani les na zahodnoevropskih trgih je oslabela. Italijanske uvozne cene so razmeroma ugodne. Uvozni nakupi zahodnonemških in švicarskih uvoznikov so manjši. Izvoz avstrijskega lesa preko Trsta za Levanto se je nekoliko povečal, vendar ga ovirajo povečane takse v Trstu. Grški izvozniki plačujejo žagani les po \$ 45,50 do 46 za kubični meter. Na severnoafriških trgih vlada zastoj, samo Romunija je sklenila nekaj poslov s Tunizijo.

Izvoz angleškega **premoga** na celinske zahodnoevropske trge je v stalnem porastu in pomeni močno konkurenco ameriškem in poljskemu premogu. Prodaje v Belgijo

Konkurenca avstrijskemu lesu

Čim bolj se Evropa povezuje v enotno gospodarsko skupnost, tem več težko rešljivih vprašanj nastaja. Gotove gospodarske panoge imajo pri tem velike ugodnosti, drugim pa grozijo težki časi. Največ težav ima kmetijstvo in tudi gozdarstvo. Ker pa je Avstrija posebno na lesu bogata in predstavlja izvoz lesa velik del celotnega avstrijskega izvoza, je razumljivo, da je za nas to vprašanje življenjske važnosti.

Že nekaj let čuti Avstrija v tem pogledu rahel pritisk. Na zunanem trgu je vedno težje vnovčiti avstrijski les zaradi konkurence lesa iz drugih držav; to pa ima za posledico, da tudi v domači lesni industriji ni tolikšne živahnosti. Danes na primer izkoriščajo avstrijske žage svojo izmoglji-vost samo v razmerju 40 odstotkov, nad 400 žag pa vobče počiva (med temi seveda največ manjših, ki niso zmožne konkurirati z moderno opremljenimi velikimi žagami).

in Francijo so se v zadnjem času povečale kar za 42%.

Izvozni trg **železa** in **jekla** je v sezonskem zastoji in priliv naročil nazaduje. Skupni evropski trg zavira uvoz surovega železa iz Vzhoda s tem, da poostreje uvozne kontrole. Belgijsko jeklo v palicah se je podražilo za okoli \$ 3 na \$ 77 za tono. Britanskim jeklarnam ne dajejo ugodnih napovedi za povečanje proizvodnje v jeseni. Iz tega razloga britansko jeklo močno konkurira belgijskemu, francoskemu in nemškemu jeklu na domačih trgih in v izvozu. Odkar je sklenjen sporazum z delavci v ameriških jeklarnah, dotok naročil stalno nazaduje, v zvezi s tem pa tudi upada proizvodnja. Računajo, da bo v avgustu padla na 55% polne zmogljivosti. Kljub temu imajo sedanjo konjunkturo za najboljšo v zadnjih petih letih. Avtomobilska industrija je polno zaposlena in zato pričakujejo jeseni večja naročila.

Osnovne barvaste kovine zaznamujejo nekoliko boljši trg. Mednarodna notacija **bakra** je ustaljena ter je pod kontrolo proizvajalcev. Zaloge v Veliki Britaniji so se povečale. Južna Afrika bo v najkrajšem času pričela z izvozom. Povpraševanje po **svincu** in **cinku** je razmeroma živahno. Zato se je razlika nasproti terminkskim cenam povečala. Svetovna proizvodnja in svetovna potrošnja **aluminija** narašča. **Živo srebro** je nekoliko pridobilo na ceni. **Srebro** je na londonskem trgu doseglo rekordno ceno.

Devizno tržišče

Na splošno vlada na deviznih borzih poletni zastoj, a poslovanje je omejeno predvsem na turistične valute. Ameriški dolar notira na zahodnoevropskih borzih pod pariteto, v Parizu in na Dunaju pa je padel na spodnjo intervencijsko točko. Evropske emisijske banke postopno spreminjajo svoje rezerve v dolarjih v zlato, zato so zabeležene znatne dolarske transakcije. Prizadevanja ameriške vlade za uravnoteženje plačilne bilance so naletela na ugoden odmev, vendar so ostala na deviznih borzih za sedaj še brez vidnega vpliva.

Bilanca izvoza avstrijskega lesa pa kaže sledečo sliko: lani je Avstrija izvozila 2,9 milijona kubičnih metrov lesa v vrednosti okoli 3 milijarde šilingov; okoli 1,7 milijona kubičnih metrov smo potrošili doma. V zadnjem času pa postaja na zunanjih trgih čedalje bolj občutljiva konkurenca lesa iz drugih držav. Izvoz je začel pešati že leta 1960, ko ni dosegel niti treh milijonov kubičnih metrov. V prvem polletju letošnjega leta je izvoz lesa nazadoval za 9 odstotkov v primeri z lanskim. Avstrijski les je na zunanem trgu naletel na hudo konkurenco zlasti iz severnih držav Evrope in nekaj tudi iz Afrike in Azije.

Čeprav Avstrija še ni včlanjena v Evropsko skupnost, gre največ njenega lesa v države EGS (EWG), saj doseže skoraj 90% vsega izvoza; le 4% ga gre v države EFTA in okrog 8 odst. v države vzhodne Evrope ter preko morja. Vrednost vsega izvoženega lesa in lesnih izdelkov je lani dosegla 6 milijard šil.

Nekaj nasvetov za vroče dni

V takih vročih dneh, kot so sedaj, se marsikdo ne zaveda, kakšni nevarnosti je izpostavljen človeški organizem. Nepazljivost pri veliki temperaturi in obilni vlagi v zraku povzroči prav lahko možgansko kap in sončarico. Vroč in vlažen zrak napravi na človeka težko znosljiv vtis, utrujenost, glavobol in motnje za bruhanje.

Vzrok je pa tale: v vročih poletnih dneh izpari naša koža do 13 litrov potu; telo se ohladi. Kadar pa je zrak prenasladen z vlagom, naš znoj ne more izhlapevati. V telesu se nakopiči preveč vročine, ki povzroči slabokroženje krvi in tudi kap.

Normalna relativna zračna vlaga sme segati do 35 odstotkov; v takem ozračju je človek najbolj sposoben za umsko in telesno delo.

Prav suh in vroč zrak prinašata zopet svoje težave. V takih dneh je vsem, zlasti starejšim osebam zelo priporočljivo slamanato pokrivalo, ki prepreči sončni pik. Prične se z močnim glavobolom, šumenjem v ušesih, omotico in končno z nezavestjo. V takem slučaju je treba brž poklicati zdravnika.

Največ poletnih nesreč se pa pripeti pri kopanju. Mladi ljudje ne pazijo dovolj na dvoje zlatih pravil. Prvo je: ne plani v vodo s polnim želodcem in ne kopaj se brž po jedi. Nevarno je, da te zadene kap! Zakaj? Zato ker se nahaja med prebavljanjem največ krvi okrog želodca in črevesja. Če planeš tedaj v mrzlo vodo, ne more srce dovajati dovolj krvi možganskim celicam in posledica je nezavest, ki povzroči utopitev.

Prav tako ne smeš v vodo, če si prevroč in se nisi poprej dovolj ohladil. Mrzla kopel namreč preveč obteži srce in krvni obtok. Posledica je krč, ki plavalcu onemogoči gibe in zgine — pod vodo.

Prijetna kopel se zato pogosto spremeni v nesrečo.

BOROVNICE Z VINOM

Zavremo četrt litra vina, 15 do 20 dkg sladkorja, košček cimetine skorje in dve nageljnovi žbici ter kuhamo četrt ure. Nato denemo liter opranih in izbranih borovnic ter jih kuhamo 6 do 8 minut. Še vroče damo v kozarce, ki smo jih v pečici dobro segreti. Ohlajene zavežemo in shranimo. Preden postavimo na mizo, poberemo cimet.

FRANCIJA GRADI LETALA ZA ZDA

Neverjetno in vendar resnično, da gradi Francija potniška letala za Združene države Amerike, kar zopet potrjuje, da postaja Evropa resen gospodarski partner Amerike. Velika ameriška družba „Pan American Airways“ je naročila v Franciji pri podjetju Aeronautique Marcel Dassault nič manj kakor 160 letal tipa „Mystere-20“. Gradili jih bodo v Toulusu in Merignancu v določenih serijah. Posamezno letalo bo stalo po 4 milijone francoskih frankov (24 milijonov šilingov), skupno naročilo dosega 640 milijonov frankov. Pri imenovanem tipu letal se zlasti odlikuje preciznost motorja, ki predstavlja kar celih 30 odst. celotne cene, kar je skoraj 10 odst. nad normalnim sorazmerjem.

Samo še ta teden

POLETNA RAZPRODAJA

BRUNNER ŠE CENEJŠI!

Trgovska hiša
Klagenfurt-Celovec
Priesterhausgasse

Cene do

50%

znižane!

ZA DAME:

Bluza, batist, vezena, kimono 39.—
Bluza, plisirana, brez likanja! orig. švicarski
genre 66.—

Tudi pri tekstilijah nudi **BRUNNER**
blago znanih tovarn po izredno znižanih
CENAH!

• Bluza iz poroznega perlona, kratki rokavi . . . 48.—
Svilene bluže, ljubki vzorci, kratki rokavi . . . 65.—
Shorts, vse velikosti 30.—
White-Jeans, dolge 99.—
Hlače iz raztegljivega blaga (lastex), v vseh
modnih barvah 260.—
Poletna krila, pisane barve 50.—
Poletne obleke, kratki rokavi, piké, bombaž,
satin, platno, poplin, — vse velikosti . . . 99.—
Svilene obleke, plisirano krilo, bluza s srajčnim
krojem, zelo izbrani vzorci 190.—
Tricel-obleka, vsa plisirana, vse velikosti in
barve 188.—
Plašči iz ripsa, popolnoma s svilo podloženi, vse
velikosti in barve 100.—
Modni plašči iz poplina, svetle barve, popolnoma
s svilo podloženi 286.—

Krila iz terylena, bela, celotno podložena . . . 98.—
Svilene obleke, dekliški kroj, kimono 85.—

Vsi ostali damski konfekcijski predmeti
do 50 odstotkov cenejši!

5 parov perlon-nogavic, brez šiva la 30.—
2 damske hlače, čisti bombaž, v skupnem zavoju,
iz znanih tovarn 15.90
Damska kombineza, perlon, vse barve, z dvojna-
timi čipkami obrobljena 26.—
Damske spalne srajce, iz batista, rožnate, celotno
ukrojene 39.80
Damski puli, máko, kratki rokavi 29.—
Puloverji iz čiste volne, kratki rokavi, visoko
zaprti, v vseh pastelnih barvah 78.—
Mornariški puloverji, z modro-belimi odprtim
ovratnikom, čista volna 98.—
Set iz dralon (pulover in jopica), v vseh modnih
barvah 178.—
Cocktail-predpasniki, platno, ljubki vzorci . . . 18.—
Predpasniki, 3/4 dolgi, prikupni kroji 49.80
Domače (vrtne) obleke, lepi vzorci, zapeta skozi
z gumbi, s pasom 56.—
Razni kretoni in tiskanine za obleke, bluže in
predpasnike, za meter 8.80

Damske usnjene rokavice, pralno usnje, bele,
svetlomodre in roza 29.—

B. R.:

Mladina in vera

V mislih imam odrasčajočo mladino med nekako dvanajstim in sedemnajstim letom, to je, v tistih letih zorenja, ki so za vzgojo najtežja. Rad bi omenil nekatere stvari, ki pridejo v poštev pri verski vzgoji te mladine: kakšen naj bo vpliv staršev in drugih vzgojiteljev, da bodo fantje in dekleta v teh letih do polnosti razvili svoje versko življenje.

Ce opazujemo mladino v teh letih samo v sebi, ugotovimo, da pogosto doživlja versko krizo. Milan Vidmar je v svoji knjigi Moj pogled na svet zapisal nekako takole: „Bil sem star dvanajst let. Ležal sem na Čadovem travniku. Naenkrat je kakor z neba udarilo vame spoznanje: Boga ni.“

V tej dobi se začenja prebujati kritični duh: Zakaj je tako? Ali je res tako? ali ni morda drugače res? Vprašanja, ugovori. Ni pa še umska zrelost takšna, da bi si mladi človek znal na vprašanja tudi odgovoriti. Tako je skoro nujna posledica dvom. Dvom na drugih področjih, dvom zlasti na verskem področju, kjer gre za resnice, ki jih ni mogoče videti ne z računi dokazati.

To versko krizo slabi še drug značilen pojav teh let: kriza molitve. Razvoj v samostojnost vodi bolj ali manj tudi v upornost. Ta se potem pokaže povsod, tudi pri molitvi. Ker molitev ni, kot bi morala biti, tudi ni milosti za vero, kot bi morala biti.

Ta notranji svet pride v stik z zunanjimi vplivi v okolju.

Najbližje okolje je družina, a prav v teh razvojnih letih ta izgublja svoj vpliv na mladino. Družinski krog postaja premajhen, obzorja se širijo. Življenjski prostor v mejah doma začne dušiti. Treba je novih okoliš, novih obrazov. Tako dobri vpliv družine ne nudi odrasčajočemu več tistega, kakor mu je nudi prej.

Šola, v kateri se seznanja z novimi resnicami, lahko mnogo zgradi, pa lahko tudi mnogo podere. Ne gre le za učni program, ki je v državnih šolah laicističen, brez Boga, gre tudi za posamezne učitelje oziroma profesorje in za posamezne sošolce. Tudi zanje velja, da en sam more mnogo zgraditi pa tudi mnogo podreti.

Tovariši imajo na mladino v tej dobi najmočnejši vpliv. Tam so razgovori o najintimnejših stvareh, tam je zaupanje najgloblje. Kakšni so tovariši? Dobri ali slabi, globoki ali plitvi, verni ali neverni? V veliki meri bo taka mladina, ki se z njimi druži.

Pa tudi ostalo okolje ni brez vpliva na odrasčajočega. Ni skrivnost, da je to okolje veri nenaklonjeno, v mnogih primerih celo sovražno. Duhovnik je predmet zasmeha, vera je stvar po mnenju okolja duševno nerazvitih ljudi, Cerkev je sovražnica človeštva.

V silno krhki posodi in sredi močnih zunanjih viharjev plapolja plamenček vere. Ali se bo razvil v plamen, ali pa bo počasi ugasnil? (Dalje prihodnjič)

Helena Haluschka:

8

LAMOTSKI

župnik

Nato... nato je pa gospa markiza ošlila prste, zgrabila v dozo, položila tobak umetno na hrbet svoje druge roke ter ga ljubko privedla k nosu:

„Hači! — Kši!“

Bil je gotovo zelo močan ščepec, zakaj skozi hrabro smehljaje gospe markize sta polzeli dve veliki solzi po licih.

„Bog pomagaj, gospa markiza!“

„Hvala, moj stari prijatelj!“

LEGENDA O ŽALOSTNEM VITEZU

„Povejte vendar, prečastiti, kako ste le mogli biti zraven pri pogrebu tega nesrečnega norca, čigar vsiljivo delovanje in razkrajajoče onegavljenje je tako pogosto motilo vašo nedeljsko pridigo? Kako neki ste mogli tega smešnega apostola in njegove nevarne sanjarije o deveti deželi posvetiti s svojim blagoslovom in mu s tem tako rekoč izročiti potni list v raj?“

Okoli ust župnikovih je pri tem vprašanju gospe generalove zaigral tenkočuten smehljaj, prav nič se ni zagovarjal, brez ovinkov je priznal svojo simpatijo ali sočustvo svoje do upornika, ki se ga je bilo vse balo. Nenadno molčanje, ki so bili v njem skriti spoštljivi občutki, je prevzelo plemiško obednico. Baronica, gospa generalova in „ta mala“ grofica, vse so z isto trdo

SOCIALNO VPRAŠANJE:

Sodelovanje delavcev v podjetjih

Pij XII. se je najbolj konkretno izrazil o kapitalizmu, a istočasno zavrgel nacionalizacijo in socializacijo produktivnih sredstev, kot sredstvo za rešitev problema, ter postavil nasproti načelo svobodne stanovsko urejene družbe. (V pismu predsedniku francoskih socialnih tednov Charlesu Floreyu v juliju 1947.) Zanika razredno borbo in rešitev problema na načelih razredne borbe. Je za „premaganje razrednega boja“ potom organske soureditve delodajalcev in delavcev. Razredni boj namreč ne more biti nikoli smoter katoliške socialne etike. Katoliška Cerkev se je vedno zavedala dolžnosti napram vsem stanovom in slojem“ (Pij XII. avstrijskemu katoliškemu shodu na Dunaju 14. 9. 1952.)

Organska soureditve ali sodelovanje med delavci in delodajalci se mora začeti v podjetju. Pij XII. v svojih govorih to večkrat ponavlja. V podjetju se morata zblížiti delavec in podjetnik. Ne daje nobenih konkretnih norm, najti jih morata delavec in podjetnik sama v luči resnične krščanske ljubezni in krščanske socialne etike.

Pri tem je važno načelo, da morata medsebojne odnose v podjetju urejevati delavec in podjetnik sama. Pij XII. opozarja na nevarnost prenosa gospodarske avtoritete odgovornih oseb v podjetju na anonimne skupine, ko pravi, da „obstoja podobna nevarnost, če mezdni delavci določene industrije zahtevajo pravico soudeležbe pri gospodarskem vodstvu podjetja in potem izvršujejo direktno ali indirektno po organizacijah, ki so vodene po osebah izven podjetja.“ (Udeležencem mednarodnega kongresa socialnih študijev in mednarodne krščanske socialne unije 3. 6. 1950.)

Dopušča in priporoča se sodelovanje delavcev v upravi in vodstvu podjetja, toda le po delavcih, ki so v podjetju zaposleni in ne po sindikalnih organizacijah in političnih strankah, ki jih je imel papež v mislih. Zato moramo razlikovati sodelovanje delavcev in sindikalnih ter političnih organizacij v vodstvu podjetja. To še posebej, ker se tako rado dogaja, da se sindikalne in politične organizacije enostavno istovetijo z delavci in njihovimi interesi. Realnost dokazuje, da so ti interesi mnogokrat različni in v marsičem nasprotni.

Čim so delavci po svojih predstavnikih soudeleženi v vodstvu in upravi podjetja, imajo povsem enake pravice in dolžnosti kot jih ima lastnik podjetja. S sodelovanjem delavcev v vodstvu in upravi podjetja načelo privatne lastnine in dolžnosti, ki iz-

hajajo iz nje ni nič prizadeto. Dobilo je še izrazitejši pomen in konkretnost, bližje področje in možnost izvajanja dolžnosti. „Lastnik proizvodnih sredstev, naj si bo individualni lastnik, delavska zveza ali druga, mora vedno v mejah javnega gospodarskega prava obdržati kontrolo lastnih gospodarskih odločitev.“ (Pij XII. v govoru predstavnikom mednarodne zveze katoliških delojemalcev v maju 1949.)

Pravica delavcev do sodelovanja v vodstvu in upravi podjetja ne izhaja iz socialne funkcije privatne lastnine, temveč iz socialnih dolžnosti gospodarskega subjekta. Zato ni naravna pravica, ampak izhaja iz dolžnosti podjetnika in končno tudi delavca, da iščeta popolnejši način in oblik sodelovanja za utrjevanje socialnega miru, reda in pravice. Pij XII. pravi, da „se je radi tega katoliški socialni nauk poleg drugega tako zavestno zavzel za pravico posameznika do osebne lastnine. Tu leže globlji vzroki, zakaj so papeži socialnih okrožnic in mi sami odklonili, da bi se izvajala pravica delavca do lastništva obratnega kapitala in do iz tega izhajajoče pravice do sodelovanja direktno ali indirektno iz naravne delavske pogodbe. Bilo je potrebno zavzeti odklonilno stališče radi preprečitve večjih problemov. Pravica posameznika in družine do lastnine je neposredna posledica osebnosti, pravica osebnega dostojanstva, seveda pravica, ki je vezana s socialnimi dolžnostmi, ni pa to le socialna funkcija.“ (V radijskem govoru udeležencem avstrijskega katoliškega shoda na Dunaju 14. septembra 1952.)

(Dalje prihodnjič)

„Matematični genij“

Pri zaključni šolski nalogi v gimnaziji v Lamegu na Portugalskem je postal profesor pozoren na nekega dijaka, ki je vse naloge rešil mnogo pred drugimi učenci.

Profesor je zasumil, da tu nekaj ne more biti v redu, in ga pozval, naj sname ovoj, ki ga je dijak nosil na ušesu zaradi »tvora«. Toda tvor se je izkazal za miniaturni radijski sprejemnik, ki so ga napajale baterije v dijakovem žepu.

Na ročni uri je imel »matematični genij« montiran droben mikrofoni, prek katerega je narekoval naloge svojemu starejšemu bratu; le-ta je sedel izven šolskega poslopja in mu naloge rešil. Rezultat mu je sporočal po radiu v razred.

gove besede. Redek pokoj se je z njimi vlekel na človeške duše.

Poslušale so ga brez napora, brez volje, kakor bi čule zvoke lahne pesmi uspanke.

In naš župnik je pripovedoval:

„Na nebeških livadah sredi med cvetočimi, bledeimi cvetkami je plesalo krdelo malih angelov. Z lahkim nogami so se rahlo dotikali cvetličnih čašic, da so blesteče biserne rosne kapljice popadale z njih na tla s komaj slišnim zvokljanjem. Bilo je, kakor da curlja zvonki smeh pod koraki nebeških otrok preko vse trate, ki je bila potopljena v ozračje čistega veselja, studenčne svežosti in zore.“

To je bila rajska veža, preddurje, odkoder je vstop v najsvetejše, kjer je globoka, težka sreča objemala dušo, to je bila veža, kjer so stanovali mali otroci, ki niso bili krščeni, na pol angelci, z rožnatimi podplatmi in malimi jamicami na licih, tako podobni našim zemeljskim otročičem, da jim je bil Peter podelil velike peroti, da bi jih razločeval, prav tako velike peroti, kakršne so tam onstran nosili poganski amoretje, s katerimi pa radi spodobnosti niso občevali. In le-ti mali drobni angelčki niso imeli nobenega drugega opravila, kakor da so se veselili in zabavali tako zelo, kolikor le mogoče in pa, da so izvoljene spremljali s svojim petjem tja do nebeškega praga. Tisti čas jih je pa le malo prihajalo. Na zemlji je gospodoval Karneval in ljudje so imeli malo veselja in časa, da bi iskali pot v nebesa. Sveti Peter je slabe volje hodil po nebeških poljanah in malim angelcem

Iz filmskega sveta

KINO V ŠTEVILKAH

Letna izdaja poročila Zdr. Narodov poroča 688 strani statistikam narodov, običajev, vzgoje, zabave itd. Glede kina je razvidno, da je Japonska izdelala največje število dolgotrajnih filmov (536), sledi Hong-Kong (302), Zdr. države (254), Italija (213) in Francija (167). Sovjetska Zveza ima največje število kino dvoran (73.000), medtem ko imajo Združene države prvenstvo v številu filmskih gledalcev (več kot dve milijardi). V letu 1961 je bilo na svetu 396 milijonov radijskih in približno 115 milijonov televizijskih aparatov.

• NOV AVSTRIJSKI FILM

Avstrijski filmski trg bo v kratkem dobil nov film „Liebesreigen 63“, katerega pripravlja režiser Alfred Weidemann. V glavnem ga bodo snemali na Dunaju, 10 dni pa v Berlinu; v 50 dneh bi naj bil film končan. Pri izdelavi filma sodeluje cela vrsta najbolj znanih filmskih igralcev, kot so Lilly Palmer, Hildegard Knef, Paul Hubschmid, Charles Regnier, Angelo Santi. Snov je povzeta po kriminalni zgodbi Arthurja Schnitzlerja „Der Reigen“ in opisuje zapleteno dogodivščino znamenite igralke z nekim diplomatom.

ITALIJA PODPIRA SVOJ FILM

V povojnem času se filmska industrija ni nikjer tako uspešno razvila, kot je to slučaj v Italiji. Saj današnji italijanski film konkurira celo z ameriškim in je že mnogo nadkrilil filmsko dejavnost ostalih zapadnih držav, kot so Francija, Nemčija, Anglija. Saj je tudi znano, da si celo mnogi ameriški zvezdniki želijo biti zaposleni v Cine-citta v Rimu.

Da je italijanski film dosegel tako zavidljivo mesto v svetovni filmski produkciji, je velika zasluga tudi italijanske državne uprave, ki se zaveda važnega poslanstva, ki ga ima danes kino. Čeprav je tudi v Italiji uveden precej visok „davek na razvedrilo“ (21 odst.), je država spoznala, da je treba film na kak drug način podpreti. In tako je iz fonda, ki črpa vire iz zabavnega davka, deležna kinematografija velikih podpor, ki krijejo visoke stroške.

• EISENHOWER - NASTOPA V FILMU

Malo čudno se sliši, da je tudi nekdanji predsednik ZDA postal filmski zvezdnik, čeprav je v Ameriki vse mogoče. Pa je vendar resnica, da bo Eisenhower nastopil pri snemanju dokumentarnega filma o izkrcevanju zavezniških čet v Normandiji, ki je bilo pod njegovim poveljstvom dne 6. junija 1944. Trenutno se bivši predsednik nahaja na potovanju po krajih, kjer se je pred 20 leti proslavil kot junak druge svetovne vojne. Ob tej priliki bo tudi on sodeloval pri snemanju na teh zgodovinskih tleh.

se je zehalo prav nesramno in brez hinavščine. Saj je vendar bilo predolgočasno, če je bil Peter tako žalosten in ako nihče iz med zemljanov ni hotel priti k njim. Zmeraj bolj pogosto so prekinili svoj radostni ples ter so, takó kakor njih veliki prijatelj, pazno gledali proti obzorju, roke so dvignili pred očmi, da bi jih zaščitili, nato so jih pa spet navzdol spustili ter globoko in težko vzdihnil.

Nekega dne se je pa nenadoma nekaj prikazalo v ozadju, vprav ob meji, kjer se stikata nebo in zemlja. Ves čas svojega bitja in življenja niso bili angelci videli kaj takega. — Ročice so razprostrli, glavice pomaknili nazaj, s tresočimi se peruti in z nožicami, ki so se prekopicemale, so pohiteli tja, tako je hušknilo krilato krdelo in ves nebeški travnik je trepetal pri njih radostnem teku. Naglo, naglo, saj se je moglo nekaj videti! „Hu, hu, le pogledj! Na glavi mu čepi stari lonci iz pločevine, sredi obraza grdi kljukasti nos! Ta orjaško velika usta, izvotlena lica! Te neznansko dolge noge, ki se spotikajo čez ost dolgega meča! Hahaha! Hihhihi! Preluknjani, raztepeni ščit! Hahaha! In mali angelci so se smejali, smejali so se in topili v smehu, tako neusmiljeno, da je bliže prihajajočemu žalostnemu vitezu zvenelo v ušesih kakor nekaj odmev z zemlje. Toda nezmoteno je prihajal bližje, oči je srepo upiral v rajski vhod, ustnice so se mu zamakneno smehljale, vse na njem je bilo tako brezpogojno, tako popolno smešno, da je mejilo že na tragično. — In, o groza! — Zadaj za njim je prihajala še neka postava! Sanjarsko pošastna žival,

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Kmet in deževnik

Živel je bogat kmet, ki je imel veliko polje, da mu ni bilo videti konca. Ko je sneg skopnel, je zapregel vola in se odpravil na polje, da ga pripravi za setev. Že je lemež zarezal prvo brazdo v mastno rdečerjavo prst. Kmet je hitel, voličema pa se ni mudilo nikamor. Počasi sta stopala in spotoma prežvekovala. Kmetu pa se je zdelo škoda časa, zato ju je priganjal. Nenadoma pa sta voliča obstala. Kmet se je razjezil in z bičem oplazil trmoglavca. Toda vse zaman, voliča se nista hotela ganiti.

„To jima ni v navadi,“ se je čudil kmet. Tedaj pa je zaslišal nekje od tal droban, komaj slišen glasek:

„Reši me, reši me!“

Kmet je začuden obstal.

„Kdo me kliče?“ je vprašal, kajti videl ni nikogar, čeprav je še tako gledal v zemljo.

„Jaz, deževnik! Tvoja voliča me bosta steptala! Umrli bom!“

Kmet se je zasmel: „A, ti si deževnik?! Tebe pa res ni škoda, saj si tako neznamen. Razen tega pa nisi edini, saj deževnikov mrgoli po svetu.“

„Ne bodi tako neusmiljen!“ je zajokal deževnik. „Verjemi mi, da tudi jaz rad živim. Razen tega imam številno družino, ki jo moram hraniti.“

„Kaj torej hočeš od mene?“ je že nestrpno dejal kmet.

„Tvoja vola sta me ranila. Zato te prosim, da počakaš toliko časa, da se odplazim od tod.“

„Preveč zahtevaš, dragi deževnik,“ je odkimal kmet. „Že tako sem zaradi tebe izgubil mnogo časa. Imaš pač smolo, da se plaziš prav zdaj po moji njivi. Toda ne morem ti pomagati. Pravzaprav si ti kaj nekoristna stvarca in nihče ne bo trpel škode, če te ne bo več.“

„Tako misliš ti. Vendar se motiš.“

„Motim? Ha, ha ha! Ta je pa dobra. Jaz, ki poznam sleherni bitje, ki lazi po moji zemlji, pa bi se motil“, se je zasmel kmet.

„Čeprav se mi smeješ, ti vendar pravim, da se motiš,“ je vztrajal deževnik.

„Začenjaš me zanimati, ti mala, neznatna stvarca, ki niti oči nimaš,“ je zasmehoval kmet deževnika.

Toda ta se ni dal uplašiti. „Poslušaj torej,“ je dejal kmetu. „Povem ti, v čem je moja korist.“

„Naj bo, poslušam te, toda pohiti, kajti mudi se mi že,“ je dejal kmet.

„Na tvojih njivah rahljam zemljo, da ti boljše uspeva žito.“

„Ti, rahljaš? Kaj ti je vendar? Mar vlačiš motiko s seboj?“ se je norčeval kmet iz ubogega deževnika.

„Ne z motiko, s tem, ko rijem po zemlji, jo rahljam.“

„In s čim mi koristiš,“ se je smejal kmet.

„Gnojim jo ...“

„Veš kaj, ljubi deževnik predebela laž, da bi ti mogel verjeti,“ je kmet neverjetno zmajal z glavo.

„Ne verjameš? Dokažem ti, da govorim resnico!“ pravi deževnik.

„No dobro, pa dokaži,“ je privolil kmet na deževnikovo ponudbo.

„Rad, toda ne danes in ne jutri. Tudi čez en teden ali mesec dni se še ne bodo poznali sadovi mojega dela. Zato pridi semkaj na polje, ko mine leto dni. Takrat se mi ne boš več smejal,“ reče deževnik.

„Velja,“ de kmet. „Toda pazi, da boš držal besedo, sicer zmrvim tebe in iztrebim vso tvojo družino z mojega polja,“ je še zapretel deževniku, obrnil voliča in prepustil polje deževniku.

Ko je kmet odšel, je deževnik odhitel k svojim sorodnikom.

„Obljubil sem kmetu, da mu zrahljam polje in s tem dokažem moč, ki jo imajo deževniki. Prosim vas, da mi pomagate.“

„Pomagali ti bomo, saj si naš bratec,“ so obljubili.

Dagadek ob koncu vojne

(Nadaljevanje in konec)

„Si ti res pošten kristjan?“ Smejale sem se. Tedaj mi je začel pripovedovati iz svojega življenja:

Po revoluciji l. 1917 so bili njegovi starši, plemiči iz petrograjske pokrajine, pregnani v Sibirijo. Ko so jih zopet izpustili na svobodo, so smeli stanovati v bližini Vladivostoka. Tam je bil on, Aleksej, rojen leta 1921. Kakor vsi otroci, bi bil moral tudi on hoditi v komunistično šolo. Proti temu se je branil njegov oče in posrečilo se mu je, da je spravil Alekseja na Kitajsko v misijonsko šolo, na kateri so poučevali tudi avstrijski patri. Aleksej je postal kristjan; v misijonski šoli se je učil tudi nemško. Pozneje se mu je posrečilo, da se je skrivaj vrnil k staršem in da je pri njih skrito živel. Neke noči pa so njegove starše zaprli, njega so spravili v komunistični vzgojni zavod. O svojih starših od tedaj ni zvedel ničesar več. Delal je v tovarni. L. 1943 je postal vojak.

Kjub večletni brezbožni vzgoji je ostal svoji veri zvest. Najbolj si je želel, da bi prišel kdaj zopet s kakim kristjanom skupaj. Zdaj je naletel na mene. Zdelo se na-

so. In mahoma pogladi najmanjši, morda iz kakšnega starega, nezvestnega spomina, z rahlo kretnjo preko lica dolgega viteškega plemiča in mu obriše solzo. „Lepa hvala, mili mali dvorski plemič,“ je rekel vitez. S tem so mu pa tudi že srce in roke nebeškega bitja bile odprte. Ostali so nemudoma posnemali zgled najmanjšega ter so, kljub ostro resni bradi svetega Petra, prešli v sovražni tabor, da bi pričeli z mirnimi pogajanjmi. Nekateri so gladili kolenjo noge, drugi so poskušali posaditi čelado na različne kodraste glavice, spet drugi so skušali s strašnim naporom potegniti meč iz nožnice in pa dvigniti ščit. In vitez je pri veselem smehu angelskih otročičev pozabil na svoj lastni obup.

„Ali ne pojdeš po svojih potih,“ se je zdaj nenadoma spet razsrdil Petrov glas. Zdajci se je pa Don Kišot s poslednjim odlokom in sklepom visoko raztegnil in rekel: „Čuvar svetih vrat, položi ta meč k nogam našega ljubeznivega Gospoda in priporoči me Njegovim neskončnim milostim.“ In z viteškim pozdravom je žalostni vitez ponudil Petru svoj raztepeni meč s skrhanim robom, čigar rezilo je pa vendar bilo brez pege.

V tem trenutku so se odprla nebeška vrata na visoko in na široko in neki glas, čigar toplote sladkosti, čigar blestečega zvoka ne bi mogla posneti nobena pozemeljska godba, glas Gospodov, je zadonel: „Naredite prostor, vi vsi, prostor za tistega, ki se je povrnil domov!“

In ko je vitez, ves razsvetljen, omamljen od svetlobe in zamaknjen, stopil na sveti

„Začeti moramo takoj, še danes,“ je dejal deževnik.

In zbrali so se na kmetovi njivi deževniki od blizu in daleč. Vedno več jih je gomazelo po zemlji kajti prihajali so od vsepovsod, da pomorejo deževniku.

Odtlej so imele tudi vrane in druge ptice vsak dan izvrstno večerjo, a deževnikov ni bilo zato nič manj. Tudi pozimi tokrat niso mirovali in ne, ko je sneg že kopnel. Ponoči na vrhu, podnevi, ko je sijalo sonce in jih je motila svetloba, pa so rili bolj globoko v prst.

Tako je prišla pomlad in rok je deževniku potekel. Prav ob letu dogovora je prišel na njivo kmet. Ostrmel je nad tem kar je videl, saj skoraj ni spoznal svoje njive. Ne samo, da je bila ta zelo skrbno obdelana, temveč so na njej že prav rahlo poganjala zelena žitna stebelca.

Kmet je gledal, gledal in si od začudenja mel oči.

„Ali mi zdaj verjameš?“ je vprašal šibak glasek poleg kmeta.

„Kaj ti ne bi verjel, ko na lastne oči vidim! Držal si besedo, deževnik, in prosim te le, da mi oprostiš, ker sem te tako malo cenil.“

Odtlej sta bila kmet in deževnik velika prijatelja in gorje mu, kogar je kmet zasačil pri uničevanju deževnikov.

Vera Kuharjeva

ZANIMIVOSTI

Ob koncu neke dražbe umetnin v Turinu je izdrazil oziroma kupil neki mož preprosto mizo za 500 lir. Ko je doma odprl predal, je našel v njem nad milijon lir gotovine.

Uganka pa se je kmalu pojasnila. Izključatelj je v svoji vnemi prodal tudi mizo, za katero je sedel blagajnik dražbe.

Italijanski kipar Mario Raimondi je predložil občini Pigna (Izg. Pinja), naj bi namesto običajnih in že dolgočasnih spomenikov raznim vojskovodjem postavili nekaj novega. Ponudil se je, da napravi spomenik kozji, ki je za mnoge revne družine pravi blagoslov.

Župan je bil zadovoljen, vendar mu je pojasnil, da bo moral sklepati še občinski svet o tem, če naj ima koza prednost pred generalom, ki se je rodil v tej občini.

Železniška uprava na Long Islandu pri New Yorku je svoječasno razglasila, da bo v bodoče ob deževnih dneh potnikom posojala dežnike proti vrnitvi „na častno besedo“. Na postajah dobijo dežnike brezplačno na pösodo.

Pri tem uprava ne tvega mnogo, kajti posojajo tiste dežnike, ki jih pozabijo v vlaku raztreseni ljudje sami.

Angleški književnik Ronald Ridout ima med vsemi angleškimi pisatelji največji uspeh, če ga merimo po nakladi knjig, vendar je njegovo ime v širšem svetu skoraj neznano in časopisje nikoli ne piše o njegovih delih, dasi so do zdaj prodali 7 milijonov izvodov njegovih del ter jih bodo še vedno prodajali tudi v bodoče.

Ronald Ridout piše namreč šolske knjige, predvsem učbenike angleškega jezika, slovnice in literature, ki jih uporabljajo po vsej Angliji in po deželah Commonwealtha že mnogo let.

sejano pokrajino k tolmunu. Vedno pogosteje sem videl padle Ruse. Ko sem prišel do tolmuna, Alekseja še ni bilo tam. Postal sem nemiren. Po kratkem premoru sem počasi lezel zopet nazaj.

Tu je ležal nekaj metrov pred dolinico s tolmunom zopet neki padli vojak. Neznano čustvo me je gnalo, da sem lezel bliže. Tedaj sem spoznal Alekseja! Z razprostrtimi rokami je ležal na hrbtu. Njegove odprte oči so gledale proti zvezdam. V roki je držal Marijino podobico.

Dolgo sem ležal poleg svojega mrtvega prijatelja. Potem sem lezel nazaj. — Bog mu je izpolnil veliko željo in ga nato poklical domov — k sebi. Nekdanji vojak

prav tako grda kakor njen gospodar: mršava, sestradena, na visokih tenkih nogah — konjska spaka, ki je nosila svojo glavč prav tako visoko kakor njen gospodar in v koje očeh so se svetlikali prav tako nemirni plameni, ki so mogli vzbujati obenem sočutje in grozo.

„Peter, Peter, pokukaj no vën in poglej!“ je kričal zbor angelskih otročičev.

Rajska vrata so se odprla. Soj svetlobe je švignil in privrel iz nebes ter se razprostrl preko travnika, kakor zlata tkanina. Don Kišot se je zgrudil na kolena.

„Pridi vendar pogledat, Peter, hitro pridi!“ so spet kričali angelčki. In Peter je na posled previdno pokazal svoj nos izza rajskih vrat. — Precej časa je trpelo, da si je opomogel od svojega začudenja! Nato je pa izbruhnil in z grmečim glasom je svojim varovancem zaukazal, naj se takoj umaknejo. Že več stoletij se Peter ni bil nič več razjezil. Zdaj pa celo njegova preizkušena čednost, že celo večnost stara, ni mogla vzdržati. — „Človek in žival,“ je kričal, „kar takoj pojditja proč! In vi, rahla sodrga, ali vas ni sram, da ste dvema takima postavama pustili priti skoraj do praga rajskih nebes, dvema bitjema, kateri na zemlji nista nič drugega počenjali nego strahovite neumnosti?“

Don Kišot je pri teh besedah povedal glavo in po njegovem dolgem nosu je spolzela in stekla hitro, prav hitro solza, in še ena — in spet ena — in spet — ena — —. Mali angeli se niso nič več smejali. Začudeno so opazovali nepoznano ro-

prag, so zadoneli slavospevi zmagoslavja in praznično so vsa rajska nebesa zasijala njemu na čast.

Sveti Peter pa je bil zbežan, ni vedel, kam naj bi se del sam in ni znal, kam naj bi posadil edinstveno svojskega blaženega. Dočim so se vanj zadevali ter ga stiskali angelski otročiči, ki so s svojimi velikimi očmi hoteli ukrasti kotiček rajskih nebes, je povsem po človeško godrnjal v svojo lepo brado: „Kam neki le naj denem tega velikega norca?“

Glas Gospodov je pa zaukazal prav tako resnobno kakor določno: „Peter, Peter, povedi ga med velike svetnike!“

Od tega časa nadalje so nebeška vrata ostala odprta za vse viteze vzorov, ki se motijo in blodijo, za vse tiste, ki so blage volje, — — — so sveta vrata, skozi katere najdejo pot domov k veliki Svetlobi, k večni Ljubezni —.

Naš župnik umolkne.

Vsi so bili prisluškovali, brez napora, brez volje, kakor da bi bili slišali zvoke rahle, daljne pesmi uspavanke.

TRDEN SKLEP...

Kdo bi si bil mislil, da bi se v tej mirni vasi utegnulo kdaj kaj takega zgoditi?! Nekaj, kar se od pamtiveka nikoli ni bilo primerilo — umor. Resničen umor, kakor v kakem velikem mestu.

Resnici na ljubo pa moram dostaviti: skoraj umor! Le za las je manjkalo, da se ni zgodil dejanski umor. Kratko in malo, pomislite: v Lamotu je neki tihotapec z

žepnim nožem zabodel carinskega uradnika. Zadal mu je eno rano na roki in drugo drugje, na tistem mestu, ki zanj moja pošena vzgoja nima imena. Da ga je zabodel še tukaj, to je bilo že samo na sebi nekaj akrobatsko spretnega, zakaj carinski uradnik nikoli ni mogel pokazati, kako je bilo tukaj zadaj... Odslej več ne more sedeti in tudi ne prav hoditi. To bi bilo v vsem pogorju Jura veljalo kot dober dovtip, toda drugo je bila resna zadeva. Poškodba na desni roki, nositi obvezo kakor pravi vojni ranjenec, to niso mačkine solze. Hrabri uradnik je hodil okrog z junaško, smrt prezirajočo potezo na obrazu, spremljalo ga je sočutno smehljanje žensk v vasi, onkraj mostu pa ga je obdajala zavist moških, ki mu niso hoteli prav privoščiti slavo, da je bil v civilni, to je nevojaški službi ranjen za domovino. Najprej so hoteli pred ženskami prikazati ter označiti zadevo kot lahko in malenkostno; ko so pa zvedeli, da hoče orožništvo odvesti v zapor tistega, ki je bil to naredil, so se osramočeno potuhnili.

Če pomislite, da je bil narednik carinske straže to izrečno terjal v švicarskem nemškem narečju, utegneta doznati, kako je bila zadeva resna. Poslej je bilo vsakemu razvidno in jasno, da je stanje „skorajumorjenega“ nevarno, celo ljudem na francoski strani onkraj mostu je vzbujalo skrb in bojazn; tam so že o tem govorili, da hočejo poklicati zdravnika. „Če je reč tragična, naj bo popolna,“ so menili ti pošteti ljudje, ki niso poznali nič polovičarskega.

(Dalje prihodnjič)

Obiščite **PLIBERŠKI SEJEM** 31. avgusta, 1. in 2. septembra 1963

Kranjski kvintet
„DOBRI ZNANCI“

Vino — kava — sendviči — pečene piške na ražnju

na Pliberskem sejmu pri **BREZNIKU**

Obiščite ob Pliberskem sejmu

URARKEGA MOJSTRA

Fritz Nedwed

PLIBERK — BLEIBURG
Telefon 227

Ure vseh vrst, zlati, srebrni in umetni
okraski; vsakovrstni optični predmeti; foto-po-
trebščine. — Dobavitelj očal bolniškim blagajnam

ZIDNO OPEKO (25 x 25 x 14)

VOTLE ZIDAKE (25 x 30 x 14)

dostavljeno na dom, Vam nudi po ugodni ceni

Simon Woschank

DRVEŠA VES (Ebersdorf) pri Pliberku

Telefon 04235 — 242

KLJUČAVNIČARSTVO

BENCINSKA ČRPALKA

POLJEDELSKI STROJI-

PRODAJA IN POPRAVILO

**KARL
KOTSCHNIG**

St. Michael bei Bleiburg

Šmihel pri Pliberku

Telefon 34-1-01

TRGOVINA
KRAUT
PLIBERK

*Naše sejmske
posebne ponudbe!*

4 dnevi znižanih cen

od 31. avgusta do 3. septembra 1963

Damske perlon-nogavice,
brez šiva, brez napak . . . s **6.50**

Damske perlon-nogavice,
z močnimi petljami . . . s **13.50**

Damske raztegljive
nogavice
s finimi petljami, v kaseti . . s **13.50**

Damski dežniki,
iz klota ali umetne svile . . s **59.—**

Dežni plašči iz perlona,
ženski in moški . . . s **179.—**

Damska krila,
svilena, plisirana . . . s **85.—**

Moške srajce,
iz poroznega nylona, bele . . s **89.—**

Ključavničarske in zidarske
obleke **79.—**

Mikado Rio kava
½ kg . . . s **16.90**

Nizozemski kakao
¼ kg . . . s **5.50**

Žvečilni gumi,
7 zavojčkov . . . s **3.—**

Čokolada,
Bensdorf, 3 tablice . . . s **10.—**

Terpentinovo milo,
½ kg . . . s **3.30**

Britvice za britje,
znamke „Luxor“, „Aufbau“,
10 komadov . . . s **5.50**

Šolske torbe iz usnja,
z nahrbtnim jermenom . . s **65.—**

Blago za rjuhe, bombaž,
zelo močno, 154 cm . . . s **1750.**

**Na Pliberskem sejmu
nimamo prodajne stojnice!**

*Vsak obiskovalec
Pliberskega
sejma bo pil
Schloßbräu-pivo!*

Skozi vsa leta vas
oskrbuje z umetnimi
gnojili, semenjem,
krmili, vseh vrst
stroji in raznim
orodjem vaša

**Kmečko-gospodarska zadruga
Pliberk - r. z. z. o. j.
in podružnica v Šmihelu**
Odkupuje žita in druge kmetijske
pridelke

VSEM KMETOM:

Pod najugodnejšimi pogoji Vam dostavljam
vse kmetijske proizvode, tudi umetna gno-
jila in semena. — Zamenjujem moko za žito

**Fa. KARL
FERRA**

KMETIJSKI PROIZVODI - PREMOG

Pliberk — Bleiburg

PODRUŽNICA: POSTGASSE 13

Obiščite razstavo

o GOSPODARSTVU

GOSPODINJSTVU

in TEHNIKI

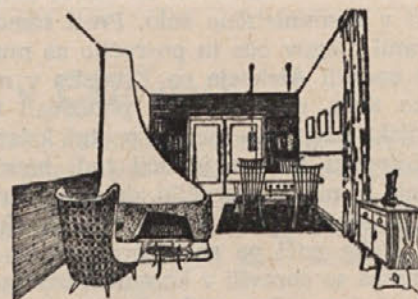
NA PLIBERŠKEM SEJMU

pri domači tvrdki

**Johan
Lamšek**

ŠT. LIPS (TIHOJA 2),
pošta: EBERNDORF-DOBRLA VES

Priporoča se stavbeno in pohištveno
mizarstvo

JANEZ LEITČEB

ŠMIHEL PRI PLIBERKU

Izredna kvaliteta! — Cene zmerne!

KADAR POTUJEMO, OBIŠČIMO

gostilno JAMNIG

V GONOVECAH PRI PLIBERKU

TUJSKE SOBE
DOBRA KUHINJA
VELIKA IZBIRA DOBRIH PIJAČ
CENE SOLIDNE!
(BENCINSKA ČRPALKA)

TELEVIZIJSKE IN RADIJSKE
APARATE, ELEKTROPOTREBŠČINE
Vam ugodno nudi

Ludwig Humitsch

BLEIBURG — PLIBERK

Kumeschgasse 6, tel. 04235 — 337

IZVRŠIM TUDI VSA POPRAVILA!

PODJETJE

Friedrich Kraut

lastnik ERHARD KRAUT

BISTRICA PRI PLIBERKU

Lesna trgovina, žaga, prvovrstno urejena
gostilna — Idealna točka za turiste

STAVBENO IN POHISTVENO MIZARSTVO

Jožef Vogel

DVOR PRI ŠMIHELU — PLIBERK

izdeluje vsakovrstne kuhinjske in sobne
opreme kot tudi okvire za okna in vrata

DOBRA IZDELAVA — ZMERNE CENE!

Telefon 04235 — 37108

Obiščite ob času PLIBERŠKEGA SEJMA tudi
priljubljeno izletno točko

GOSTILNA in TUJSKE SOBE

Petzenkönig

(Fam. NEUBERSCH)

FEISTRITZ — BISTRICA pri Pliberku

Telefon 04235 — 287

Brata OPETNIK PLIBERK

Krojač

Velika zaloga najfinejšega blaga. —
Krojaštvo za moške in ženske obleke.
— — — Bogata izbira. — — —

Čevljar

Velika zaloga trpežnih in luksuznih čevljev
po zelo ugodnih cenah. — Solidna in
hitra popravila. — Obiščite mojo stojnico
na Pliberskem sejmu!

Električne napeljave, hišne instalacije, strel-
ovode, popravila in navijanje motorjev vam
oskrbi najboljše in najceneje

Elektro-trgovina

HOLLAUF

PLIBERK — BLEIBURG

Josef Reiter's Erben

Žaga - trgovina z lesom - izvoz lesa

PLIBERK - BLEIBURG

Telefon 233

Anton Mader's Nachfolger

PLIBERK — BLEIBURG

Vse za šolo, zvezke, knjige — molitvenike — pi-
sarniške potrebščine — ročne torbe — aktovke.
Izdelujemo tudi žalne trakove za vence. — Na-
prodaj v kratkem že Družinska pratika za l. 1964

Vsem Podjunčanom se priporočam za številen obisk v moji stojnici na Pliberškem travniku oz. sejmu

TRGOVEC

Adolf Blažej

Ogromna izbira vsakovrstnih potrebščin in blaga

ZELEZNINO — PEČI, ŠTEDILNIKE NA DRVA, PREMOG, OLJE, PLIN IN TOK — KMETIJSKE STROJE, TELEVIZIJSKE APARATE, TALNE OBLOGE (BODENBELAG), RADIO APARATE, BARVE IN SIPE

Vse „JOKA“ izdelke

VAM DOBAVLJA NAJUGODNEJE

Podjunska trgovska družba - bratje

RUTAR & CO.

DOBRLA VES

TELEFON 220

Obiščite tudi gostilno-hotel **RUTAR** v DOBRLI VESI ob Kapelški cesti • Telefon 281

STAVBENO IN POHISTVENO MIZARSTVO

Johann Wuntschek

EINERSDORF — NONČA VES 1
Post: Bleiburg — Pliberk, tel. 263

PRIPOROČAM SE ZA VSA STAVBENA IN POHISTVENA DELA

- TOČNA POSTREŽBA
- HITRA DOSTAVA

Specialna izdelava vseh vrst

Obiščite nas ob PLIBERŠKEM SEJMU

Gasthof - Fleischhauerei

FRANZ SCHWARZL

BLEIBURG — PLIBERK

10.-Oktober-Straße 20, tel. 315

DOBRA JEDAČA IN PIJAČA

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 1. 9.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PO-NEDELJEK, 2. 9.: 14.15 Poročila, objave. Pregled šporeda. — Žena in dom. 10 minut za športnike. — 18.00 Za našo vas. — TOREK, 3. 9.: 14.15 Poročila, objave. — Ura pesmi. — SREDA, 4. 9.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 5. 9.: 14.15 Poročila, objave. — Bolje je pa-

ziti kot zdraviti se: Pravilna prehrana nosečnice. — PETEK, 6. 9.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Iz ljudstva za ljudstvo. — SOBOTA, 7. 9.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 Na dom obujaš mi spomin...

Oglašuj v našem listu!

Kmetije, živinorejci!

Pri gradnjah stavb in pri prezidavah vaših hlevov se obrnite na vašega domačega podjetnika!

Prevezemamo ureditev notranje hlevske stavbe, prezemamo tudi prezidave starih hlevov.

Vse te naprave si lahko ogledate na razstavi na Pliberškem sejmu. Tam dobite tudi tozadevna pojasnila. Na razpolago vam je strokovnjak, s katerim se lahko brezobvezno posvetujete in pri katerem dobite tudi brezplačno načrte.

Vse stavbne potrebščine vam z lastnim tovornim vozilom dostavimo na dom.

ANDREJ URBAS

VELIKOVEC - TELEFON (04232) 521

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI

Radiohaus KERN

Klagenfurt, Burggasse
Ugodna plačila na obroke

SAMONIG

im Sommerschlußverkauf

AM BILLIGSTEN!

Herren-Hemden
aus bunt-gewebtem Baumwollstoff, Kurzarm
bei SAMONIG nur S **39.80**

Herren-Mode-Hemden
aus Popeline, Zephir oder Leinenstoff, mit neuestem Kragen, offen oder geschlossen zu tragen, Langarm
bei SAMONIG nur S **69.80**

Herren-Hosen
aus Baumwoll-Netz-Trikot, Slipfason, kochecht, fehlerfrei, in allen Größen
bei SAMONIG nur S **11.90**

Herren-Leibchen
aus Baumwoll-Netz-Trikot, kochecht, fehlerfrei, in allen Größen
bei SAMONIG nur S **12.90**

Herren-Strümpfe
aus gezwirntem Baumwollgarn, Markenware, in schönen Mustern
bei SAMONIG nur S **14.90**

Herren-Kräusel-Soketts
gemustert, sehr haltbar
bei SAMONIG nur S **8.90**

Herren-Shetland-Pullover
V-Ausschnitt, Langarm
bei SAMONIG nur S **79.80**

Sämtliche Badeartikel zu tief reduzierten Preisen!

Damen-Slip-Hosen
aus reiner Baumwolle, mit kleinen Schönheitsfehlern, in allen Größen
bei SAMONIG nur S **5.90**

Vorhangstoffe
in schönen, farbechten Mustern, 80 cm breit
bei SAMONIG nur S **9.80**

Handtücher
Strapazware, gesäumt, mit Hänger
bei SAMONIG nur S **3.90**

Decken-Schlüpfer
aus guter Webe, 120x180 cm
bei SAMONIG nur S **65.90**

Polster-Bezüge
aus guter Webe, fix und fertig, 60x80 cm
bei SAMONIG nur S **15.90**

Geschürttücher
Baumwolle, Strapazware
bei SAMONIG nur S **2.95**

Frottee-Handtücher
für Reise und Sport
bei SAMONIG nur S **8.50**

Wirtschaftshandtuch
aus prima Waffelpiquee, gesäumt, mit Aufhänger
bei SAMONIG nur S **7.90**

Jacquard-Frottee-Handtuch
aus feinem Maschellgewebe, in zarten Farben
bei SAMONIG nur S **12.90**

Badetücher
aus prima Maschell-Frotte
bei SAMONIG nur S **39.80**

Nylon-Tischtücher
gemustert
bei SAMONIG nur S **6.90**

Kinder-Perlon-Plüschpulli
in allen Modelfarben
bei SAMONIG nur S **15.90**

Zwirn-Kniestrümpfe
für Kinder, in allen Gr.
bei SAMONIG nur S **5.90**

Damen-Popeline-Blusen
in Weiß, 1/2-Arm
bei SAMONIG nur S **39.80**

Damen-Sommer-Kleider
aus einfarbigem Mode-Piquee
bei SAMONIG nur S **69.80**

Damen-Perlon-Strümpfe
m. Nath, Strapazqualität
bei SAMONIG nur S **5.90**

Nathlose Perlon-Strümpfe
in Modelfarben
bei SAMONIG nur S **6.90**

Damen-Kräusel-Strümpfe
sehr haltbare Strapazqualität
bei SAMONIG nur S **11.35**

Damen-Perlon-Slip
mit reizender Spitzenverzierung, in allen Wäschefarben und Größen
bei SAMONIG nur S **9.80**

Damen-Wäsche-Garnitur
aus reiner Baumwolle, Hemd und Hose
bei SAMONIG nur S **19.80**

Damen-Charmeuse-Unterkleider
maschenfest mit Spitze
bei SAMONIG nur S **19.80**

Damen-Perlon-Unterkleider
mit schöner Spitzenverzierung (auch Saumspitze), in vielen Farben
bei SAMONIG nur S **29.80**

Damen-Gummi-Schlüpfer
X-Zug, 30 cm breit, in allen Größen
bei SAMONIG nur S **19.80**

Damen-Gummi-Schlüpfer
schmale Sommerfason
bei SAMONIG nur S **11.35**

Kinder-Kräusel-Soketts
weiß und farbig, in allen Größen
bei SAMONIG nur S **6.90**

Knaben-Hemden
aus bunt gewebtem Baumwollstoff, neueste Kragenfason
bei SAMONIG nur S **19.80**

Damen-Kräusel-Socketts
gut dehnbar und sehr haltbar, in Weiß
bei SAMONIG nur S **6.90**

Cocktail-Schürzen
moderne Fassonen, aus farbechtem Buntdruck
bei SAMONIG nur S **14.90**

Kittel-, Kleider- u. Mantelschürzen
aus farbechtem Mode-druck, verschiedene Fassonen, in allen Gr.
bei SAMONIG nur S **49.80**

Perlon-Servier-Schürzen
bei SAMONIG nur S **9.80**

Besichtigen Sie unsere SCHAUFENSTER!

Sie zeigen noch mehr, als unsere Preisangebote sagen können

SAMONIG

VILLACH AM SAMONIG-ECK

Pri nas na Koroškem

GLOBASNICA

(Nova grobova)

Pri nas navadno kličemo domačine po hišnih in ne po družinskih imenih. Izjema je bil Jerin sin **Jurij Kah**, kratkomalo imenovan Kah.

Jurij Kah je sprva služil kot pastir, nato kot hlapec; dolgo časa je bil pri drvarjih, opravljal pa je tudi druge posle. Zadnje čase pa je prebival pri svoji hčerki Lizi, poročenici Petek.

Bil je vesela duša, rad je prepeval, zbijal šale, svoje misli pa je pogosto izražal v pregovorih. Letošnja huda zima pa je nekdanjega korenjaka položila v bolniško posteljo, katere ni več zapustil.

Morje pod peskom

Iz šolskih klopi je še skoraj vsakdo prinesel toliko znanja, da pozna Saharo kot razsežno puščavo, pravo morje peska.

Manj znano pa je, da leži pod tem peščenim morjem pravo, resnično morje, dolgo nad tisoč kilometrov, široko pa okoli 600 kilometrov. Po razsežnosti je torej trikrat večje kot Jadransko morje. Razteza se pa v severni Sahari med Atlaškim pogorjem in Libijo, in sicer v globini 1000 do 2000 metrov pod zemeljskim površjem.

To podzemsko morje v puščavi so odkrili leta 1956 francoski tehniki, ko so v bližini nekdanje oaze Hassi Messaud vrtali za nafto. Iz globine 1100 metrov, od koder so pričakovali nafto, je švignil na dan tako močan curek vode, da je raznesel stolpe vrtnih strojev. Velikansko, 600 tisoč kvadratnih kilometrov obsegajoče morje pod puščavo so začeli natančneje raziskovati. Ugotovili so, da se steka v podzemski rezervoar vse deževje iz obrobnihi severnoafriških gora in iz neznanih globinskih pritokov. Globina tajinstvenega podsaharskega

Prvo nedeljo v avgustu smo ga spremili v izredno lepem številu zlasti moških na domače pokopališče. Cerkveni pevci so mu zapeli v slovo „Vigred se povrne“ in „Oče se poslavlja“.

Rajnemu je žena umrla že pred 27 leti in mu zapustila 7 otrok, ki so vsi dobro vzgojeni in imajo že lastne družine oziroma domove.

Tri mesece prej pa se je smrt oglasila pri Kahovem sosedu in rešila hudega trpljenja 71-letno **Ano Petek**. Rajna žena in mati je pred sedmimi leti nenadoma ohromela in od takrat do svoje smrti voljno prenašala hudo bolezen.

Naj obema sveti večna luč in blag njima spomin!

morja znaša dva do 3000 metrov. Voda je pod močnim pritiskom gornjih zemeljskih plasti in jo bo zato lahko spraviti na površje. Kakšni sijajni izgledi za namakanje puščave! Možnost, da bo Sahara postala še vrt in žitnica človeštva, niso več le prazne sanje.

To pa niso bile sanje niti pred davnimi vekovi. Ohranjene so še pričče, da je nekoč poganjalo v Sahari bujno rastlinstvo. Kulturna ljudstva so prebivala tam, kjer žari danes sam pesek in visoke sipine. Imela so svoje države, razvito civilizacijo. Morda je bila prav tu nekdanja bajna Atlantida, ki se je pogreznila v tla.

V davnih geoloških dobah so se v severni Sahari zgodile velikanske tektonske spremembe. Plasti so se pod površino izvotile in voda se je odtekla v podzemne hramove. Zgornje plasti so se pa izsušile in nastala je ogromna puščava. Pod njo pa je ukleknjeno morje, katero bo človekova tehnika izčrpala na dan in namočila pusti svet zopet v rodovitne planjave.

ZA GOSPODINJE:

Nekaj o ribah

Ribe kupujmo samo sveže! Dobra riba mora biti trda, prožna, meso mora biti belo ali rožasto, škrge svetlordeče. Če so oči vdrtte, skaljene ali rumene, kaže, da je riba že dolgo mrtva. Če je pri morskih ribah meso rdečkasto, kaže to, da se začena gnitje zaradi rdeče bakterije, ki povzroča, da postaja meso mehko in da razpada, čeprav je na ledu in nasoljeno.

Na morskih ribah se razkrajata tudi glen, ki smrdi po metilaminu. Ta zadah odpravimo, če natremo ribo s soljo in jo dobro obrišemo. V vodo, v kateri ribo kuhamo, dene mo v ta namen v vrečici čebulo ali kos oglja.

Sveže kupljeno ali ulovljeno ribo, ki je ne uporabimo takoj, hranimo na ledu. Če ga nimamo, jo zavijmo v vlažno travo, v koprive ali mah ter jo položimo v klet na tla. Riba živi del časa brez vode, če ji damo v usta košček kruha, namočenega v močnem

žganju, in jo zavijemo v slamo, ali še bolje v koprive. To storimo zlasti v letnem času, ko se ribje meso hitro kvari. Ribje luskinke pa hitro odstranimo, če vtaknemo ribo za trenutek v krop. Tako odstranimo tudi kožico z jeter.

Ribe so važno živilo in jih uživajmo pogosto, seveda primerno pripravljene. Razlika med mesom sladkovodnih in morskih rib ni velika. Ribje meso je priporočljivo ljudem, ki trpijo na navalu krvi, protinu in ki so nagnjeni k mrtvoudu, pa tudi tistim, ki so prestali kako vročično bolezen ali trpe na nji. Če se zatakne ribja kost v grlu, jo spravimo naprej z večjim grizljajem kruha, ako je majhna, prožna. Ako pa smo pogoltnili večjo in se je zataknila v grlu, nikar takoj ne obupajmo, marveč pojdemo mirno k zdravniku.

RAZSTAVA LISASTEGA GOVEDA na Pliberškem sejmu

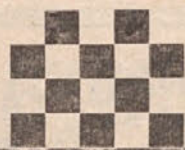
Zadruga rejcev lisastega goveda v Velikovu bo priredila ob priliki Pliberškega sejma v ponedeljek, 2. sept. 1963, zadružno razstavo goveda v Pliberku. Pripeljanih bo 40 mladih goved in 10 goved (mladih) za pitanje.

Spored:

- Od 8.30 do 10.00 ocenjevanje;
- Ob 11.00 pozdravni nagovori;
- Ob 13.30 predstava in ogled nagrajenih živali;
- Ob 12.30 razdelitev nagrad;
- Ob 14.00 konec razstave.

Velikovska zadruga rejcev lisastega goveda vabi vse kmete-interesente, posebno one iz južnega dela Koroške, da obiščejo to zanimivo razstavo.

ŠAHOVSKE VESTI

V turnirju velemejstrov (Los Angeles) sta zmagala dva Rusa, in sicer svetovni prvak **Tigran Petrosjan** in velemejster **Paul Keres**. V conskem turnirju (Halle) je zasedel koroški velemejster **Karl Robač** z Jugoslovanom **Ivkovom** deljeno tretjo mesto. Prvi je postal **Povtiš** (Madžarska), drugi **Larsen** (Danska). Prvi trije pridejo v medconski turnir.

Dvoboj za tretje mesto, Robač-Ivkov, bo decembra v Beogradu.

13. avgusta se je začelo v **Vrnjački Banji** (Jugoslavija) VII. svetovno mladinsko prvenstvo. Favoriti tega turnirja so **Gheorghin** (Romunija), **Hort** (Čehoslovaška), **Vitobuš** (Rusija) in **Musil** (Jugoslavija).

Po šestem kolu letošnjega mladinskega prvenstva Avstrije v Kaprunu vodi **Weißhacker** (Dunaj) s štirimi točkami. Sledijo **Mikenda G.**, **Koram**, **Eisele** in **Thorpany** 3,5; **Lang** (Koroška) 3, **Wimmer** 3, **Mikenda J.** in **Klein** (Koroška) 2,5; **Gosch** 2, **Hölzl** in **Mieses** 1.

Velika Lukanova zmaga

Nedavno je bila koroška prestolnica prizorščice velikega jubilejnega šahovskega brzoturnirja v spomin Seppa Oskera.

Na tem turnirju je sodelovalo dvanaest vrhunskih brzopoteznih šahistov iz Koroške in Vzhodne Tirolske.

Koroškim Slovencem je prinesla ta prireditel izreden šahovski uspeh. Naš rojak **Valter Lukan** je z odlično igro navdušil gledalce in brez poraza nadmočno zmagal. Dobil je deset partij in samo eno remiziral.

FINANČNA DIREKCIJA ZA KOROŠKO (Monopolna uprava)

RAZGLAS

Sledeče tobačne trafike so razpisane:

Feld am See št. 31 — samostojna.

Veliko Sedlo (Großsattel) št. 11 v občini Marija na Zilji — le v zvezi z gostilno ali trgovino.

Laubendorf št. 16, občina Obermillstatt — le v zvezi z gostilno ali trgovino.

Lieserbrücke št. 16, občina Lieserhofen — le v zvezi z gostilno ali trgovino.

Luggau i. Les. št. 45 — le v zvezi z gostilno ali trgovino.

Št. Jakob v Rožu št. 16 — samostojna.

Tozadevne prošnje, ki so kolka proste, je treba poslati ali vložiti na predpisanem obrazcu (formularju) najpozneje do 16. sept. 1963 (do 12. ure) pri Koroški finančni direkciji (Monopolna uprava) v Celovcu, Dr.-Hermannsgasse 3, 2. nadst., soba 69.

Natančnejša pojasnila lahko vsak interesent dobi pri pristojnem finančnem ali davčnem uradu, kjer so na razpolago tudi predpisani formularji. Istotako so natančnejša določila razvidna iz predmetnega razglasa na uradni deski vsake občine, kjer je razpisana trafika.

Za predsednika:
Dr. Arbeiter

Blago za poletne obleke, posteljno perilo

Velika izbira — zelo ugodne cene

L. Maurer KLAGENFURT, Alter Platz 35

MALA OGLASA

Sprejmemo delavko za našo knjigovoznico. Nastop službe 9. septembra, plača po dogovoru. Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

DENTISTKA HELENA GALLE, Celovec, Bahnhofstraße 38b, se je vrnila z dopusta.

Najbolje kupite ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9
Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strto zlato).

STROKOVNA TRGOVINA ZA DEŽNA OBLACILA

Ballon — Popeline, loden-plašči za moške, dame in otroke v največji izbiri! Gumijasta oblačila. Vsakovrstna popravila izvršimo takoj

VAL. TARMANN

KLAGENFURT, Völkermarkter Straße 16

Oglašuj v našem listu!

Najnovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

GLEDALIŠČE V CELOVCU

(Konzervatorij, Mießtalerstraße)

Petek, 30. avg.: **Der Damenkrieg**. — Sobota, 31. avg.: Gostovanje berlinskega kabareta „Das fünfte Rad“ s „Spieglein, Spieglein an der Wand...“ (Prosta prodaja vstopnic in izbirni abonmá). — **Konec igralne sezone 1962/63!** — Vstopnice izbirnega abonmaja 1962/63 izgubé 31. avg. t. l. svojo veljavo!

Začetek nove igralne sezone 1963/64 bo istotako na Konservatoriju („Komorne igre“) v sredo, 11. sept. 1963 ob 19.30 s kriminalno komedijo „Nichts umsonst...“.

- Izredno poceni
- Blagovni paradiž
- Blago za obleke
- Trevira
- Diolen

Vsak nakup je en dobitok! — Le kvalitetno blago! — Do 50% znižane cene!

GRANTNER

KLAGENFURT-CELOVEC
Bahnhofstraße 20 (vokal 8.-Mai-Str.)

OSTANKI po smešno nizkih cenah! Izkoristite tudi Vi to edinstveno priliko!